

Проект:

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Заместник-министър на земеделието и храните

№.....
..... 2015 г.

ДО
МИНИСТЪРА НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ
ДЕСИСЛАВА ТАНЕВА

ДОКЛАД

от Васил Грудев – заместник-министър на земеделието и храните

ОТНОСНО: *Проект на Наредба за прилагане на подмярка „Инвестиции в земеделски стопанства” от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г.*

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МИНИСТЪР,

На основание чл. 9а от Закона за подпомагане на земеделските производители (ЗПЗП) и чл. 15, ал. 1 от Правилата за изготвяне и съгласуване на проекти на актове в системата на Министерството на земеделието и храните, внасям за одобряване проект на Наредба за прилагане на подмярка „Инвестиции в земеделски стопанства” от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г.

Основни предложения в Наредба за прилагане на подмярка „Инвестиции в земеделски стопанства“ се състоят в следното:

В Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г. (ПРСР) и чл. 9а от ЗПЗП е предвидено, че правоотношенията свързани с прилагането на мерките от ПРСР се регламентират с наредби. В тази връзка междуведомствена работна група подготви настоящият нормативен акт.

В проекта на наредба се уреждат условията и реда за прилагане на подмярка „Инвестиции в земеделски стопанства“ от ПРСР 2014-2020 г. В проектът на наредба са регламентирани: допустимите за подпомагане кандидати, допустимите за подпомагане инвестиции/разходи, размерът на финансовата помощ, размерът на допустимите разходи, условията за допустимост към кандидатите и проектното предложение, предвидените приоритети по подмярката.

Основни положения:

Подмярка „Инвестиции в земеделски стопанства“ има за цел подобряване конкурентоспособността на земеделието в Република България чрез реструктуриране и развитие на наличните материални мощности в стопанствата и насърчаване въвеждането нови технологии в производството и модернизация на физическия капитал.

Подпомагат се дейности, които допринасят за постигането на целите на подмярката, а именно:

1. подобряване цялостната дейност, конкурентоспособност и модернизиране на земеделските стопанства за производството на качествени земеделски продукти;
2. подобряване опазването на компонентите на околната среда;
3. спазване стандартите на Общността и подобряване на условията в земеделските стопанства.

Допустими кандидати

По подмярката се подпомагат проекти, представени от:

1. Земеделски производители;
2. Признати организации на земеделски производители на земеделски продукти в съответствие с националното и европейското законодателство за организации на производители или признати групи на производители одобрени за финансова помощ по мярка 9 „Учредяване на групи и организации на производители“ от ПРСР 2014-2020;
3. Юридически лица в случай на проекти за колективни инвестиции.

Допустими инвестиции

По подмярката се подпомагат проекти, които водят до подобряване на цялостната дейност на земеделското стопанство чрез:

1. внедряване на нови продукти, процеси и технологии и подобряване на наличните производствени материални и/или нематериални активи, и/или
2. подобряване на сътрудничеството с производителите и преработвателите на земеделски продукти, и/или
3. опазване на компонентите на околната среда, включително с намаляване на вредните емисии и отпадъци, и/или

4. подобряване на енергийната ефективност в земеделските стопанства и/или
5. подобряване условията на труд, и/или
6. подобряване на хигиенните, ветеринарните, фитосанитарните, екологичните и други условия на производство, и/или
7. подобряване качеството на произвежданите земеделски продукти, и/или
8. подобряване на възможностите за производство на биологични земеделски продукти.

Финансови условия

Финансовата помощ за одобрени проекти е в размер на 50 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи. Финансовата помощ се увеличава с 10 % в следните случаи:

1. проекти, подадени от млади земеделски производители;
2. интегрирани проекти;
3. проекти, свързани със сливания на организации на производители;
4. проекти, които се изпълняват в обхвата на необлагодетелствани райони;
5. проекти за колективни инвестиции представени от юридически лица включващи от 6 до 10 земеделски производители;
6. проекти подпомагани по линия на Европейско партньорство за иновации (ЕПИ) за селскостопанска производителност.

Финансовата помощ се увеличава с 15 % за инвестиции, изцяло свързани с изпълнявани от кандидата ангажименти по мярка „Биологично земеделие” от ПРСР.

Финансовата помощ се увеличава с 20 % за проекти за колективни инвестиции представени от юридически лица включващи над 10 земеделски производители и/или групи/организации на производители.

Максималният размер на финансовата помощ за индивидуален проект, представен от един земеделски производител е не повече от 70 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.

Максималният размер на финансовата помощ за проект за колективни инвестиции, представен от един кандидат/ползвател на финансова помощ е не повече от 90 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.

Разликата между пълния размер на одобрените разходи и размера на финансовата помощ се осигурява от кандидата, като участието на кандидата може да бъде само в парична форма.

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 15 000 евро, а максималният размер на общите допустими разходи за

целия период на прилагане на ПРСР за един кандидат е левовата равностойност на 1 500 000 евро.

Максималният размер на общите допустими разходи за закупуване на земеделска техника за целия период на прилагане на ПРСР за един кандидат е левовата равностойност на 500 000 евро.

Максималният размер на допустимите разходи по под мярката, за изпълнение на интегриран проект за целия период на прилагане на ПРСР за един кандидат е левовата равностойност на 1 500 000 евро.

Максималният размер на общите допустими разходи за проекти за колективни инвестиции предприети от юридически лица включващи от 6 до 10 земеделски производители за целия период на прилагане на ПРСР за един кандидат е левовата равностойност на 4 000 000 евро.

Максималният размер на общите допустими разходи за инвестиции в земеделска техника за проекти за колективни инвестиции предприети от юридически лица включващи от 6 до 10 земеделски производители за целия период на прилагане на ПРСР за един кандидат е левовата равностойност на 750 000 евро.

Максималният размер на общите допустими разходи за проекти за колективни инвестиции предприети от юридически лица включващи над 10 земеделски производители и/или групи/организации на производители за целия период на прилагане на ПРСР за един кандидат е левовата равностойност на 5 000 000 евро.

Максималният размер на общите допустими разходи за инвестиции в земеделска техника за проекти за колективни инвестиции предприети от юридически лица включващи над 10 земеделски производители и/или групи/организации на производители за целия период на прилагане на ПРСР за един кандидат е левовата равностойност на 1 000 000 евро.

Приоритет по мярката се предоставя за:

1. проекти, представени от млади земеделски производители;
2. кандидати, тютюнопроизводители за проекти с инвестиции, които не са свързани с производство на тютюн;
3. проекти за инвестиции в сектор „плодове и зеленчуци”, и/или проекти за инвестиции в сектор „животновъдство”, и/или проекти за инвестиции за производство на „етерично - маслени и медицински култури”;
4. проекти с инвестиции за производство на биологични суровини и продукти;
5. проекти с инвестиции за постигане изискванията на стандартите на Общността или свързани с опазване на околната среда;
6. проекти, изпълнявани в Северозападен район и/или в райони с природни и

други специфични ограничения;

7. проекти с инвестиции за повишаване на енергийната ефективност;
8. проекти за инвестиции в иновации в стопанствата;
9. кандидати с интегрирани проекти и/или проекти за колективни инвестиции;
10. проекти, водещи до допълнителна/устойчива заетост в стопанствата;
11. проекти, които се изпълняват на територията на селски район.

Тежестта на посочените критерии ще бъде определен от Комитета по наблюдение на Програма за развитие на селските райони 2014-2020 г.

Към настоящия момент Програма за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г. все още не е одобрена от Европейската комисия, но на основание чл. 65 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета страните членки може да стартират прилагане на мерките след изпращане на Програмата до Комисията преди официалното и одобрение. ПРСР 2014-2020 г. е изпратена официално на службите на ЕК през системата за обмен на данни SFC2014 на 02.07.2014 г.

Финансови и други средства, необходими за прилагането на Наредба по подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“:

Проектът не предвижда разходването на допълнителни средства от бюджета на Министерство на земеделието и храните. Финансовите средства ще бъдат предвидени в сметката за средствата от Европейския съюз на Държавен фонд „Земеделие“ - Разплащателна агенция.

Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз:

Във връзка с чл. 28, ал. 2, т. 5 от Закона за нормативните актове, предложения проект няма отношение към правото на Европейския съюз, поради факта, че не се въвеждат нови норми на европейското законодателство, а се уреждат условията и реда за прилагане на подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“ от ПРСР.

Проектът на Наредба беше публикуван на електронната страница на Програмата за развитие на селските райони за съгласуване със заинтересованите лица.

Проектът на Наредба е съгласуван в съответствие с разпоредбите на Правилата за изготвяне и съгласуване на проекти на нормативни актове в системата на Министерството на земеделието и храните. Направените целесъобразни бележки и предложения са отразени.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МИНИСТЪР,

Във връзка с гореизложеното и на основание чл. 9а от Закона за подпомагане на земеделските производители предлагам да одобрите предложението проект на Наредба за прилагане на подмярка „Инвестиции в земеделски стопанства” от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г.

С уважение,

ВАСИЛ ГРУДЕВ

Заместник-министър

на земеделието и храните

**НАРЕДБА ..... ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ПОДМЯРКА "ИНВЕСТИЦИИ В
ЗЕМЕДЕЛСКИ СТОПАНСТВА" ОТ ПРОГРАМАТА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ
РАЙОНИ ЗА ПЕРИОДА 2014 - 2020 Г.**

**Глава първа.
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ**

Чл. 1. С наредбата се уреждат условията и редът за прилагане на подмярка „Инвестиции в земеделски стопанства“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г. (ПРСР), подкрепена от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР).

Чл. 2. (1) Подмярка „Инвестиции в земеделски стопанства“ има за цел подобряване конкурентоспособността на земеделието в Република България чрез преструктуриране и развитие на наличните материални мощности в стопанствата и насърчаване въвеждането нови технологии в производството и модернизация на физическия капитал.

(2) Подпомагат се дейности, които допринасят за постигането на целите на подмярка „Инвестиции в земеделски стопанства“:

1. подобряване цялостната дейност, конкурентоспособност и модернизиране на земеделските стопанства за производството на качествени земеделски продукти;
2. подобряване опазването на компонентите на околната среда;
3. спазване стандартите на Общността и подобряване на условията в земеделските стопанства.

Чл. 3. Финансовата помощ по тази наредба се предоставя в съответствие с принципите на добро финансово управление, публичност и прозрачност.

**Глава втора.
УСЛОВИЯ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ФИНАНСОВА ПОМОЩ**

**Раздел I.
Обхват на дейностите**

Чл. 4. (1) По подмярката се подпомагат проекти, които водят до подобряване на цялостната дейност на земеделското стопанство чрез:

1. внедряване на нови продукти, процеси и технологии и подобряване на наличните производствени материални и/или нематериални активи, и/или
2. подобряване на сътрудничеството с производителите и преработвателите на земеделски продукти, и/или
3. опазване на компонентите на околната среда, включително с намаляване на вредните емисии и отпадъци, и/или
4. подобряване на енергийната ефективност в земеделските стопанства и/или
5. подобряване условията на труд, и/или
6. подобряване на хигиенните, ветеринарните, фитосанитарните, екологичните и други условия на производство, и/или
7. подобряване качеството на произвежданите земеделски продукти, и/или
8. подобряване на възможностите за производство на биологични земеделски продукти.

Чл. 5. (1) Финансова помощ се отпуска на:

1. земеделски производители за инвестиции в техните стопанства, пряко свързани с една или няколко от дейностите по производство и съхранение само на собствени земеделски

продукти, както и подготовка на продукцията за продажба;

2. признати групи или организации на производители за инвестиции, които са от полза на цялата група или организация на производители и са свързани с основната земеделска дейности по производство и/или съхранение на земеделски продукти, произведени от техните членове, както и с подготовка на продукцията за продажба.

(2) Земеделските продукти по ал. 1 могат да бъдат само продукти, включени в приложение № 1 и памук, с изключение на тютюн, риба и аквакултури.

(3) Финансова помощ се отпуска само в случай, че продуктите в приложение №1 са в обхвата на приложение № I по член 32 от Договора за създаване на Европейската общност и памук.

Чл.6. (1) Не се финансират следните видове дейности:

1. в случай на кандидати - организации на производители на плодове и зеленчуци - за дейностите включените в техните Оперативните програми по чл. 33 на Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 922/72, (ЕИО) № 234/79, (ЕО) № 1037/2001 и (ЕО) № 1234/2007;

2. дейности допустими за подпомагане по мярка „Преструктуриране и конверсия“, чл. 1 на Наредба № 2 от 2014 г. за условията и реда за предоставяне на финансова помощ поот Национална програма за подпомагане на лозаро-винарския сектор за периода 2014 - 2018 г. (обн. ДВ, бр. 34 от 2014 г.) при- дейностите по реструктуриране и конверсия на винени лозя, в т.ч. за създаването и презасаждането на винени лозя и за напоителни съоръжения и оборудване, необходими за отглеждането на винени лозя, включително системи за капково напояване, инсталации за дъждуване и малки помпени станции;

3. свързани с производството и съхранение на тютюн;

4. свързани с производството на маслиново масло и трапезни маслини;

5. подпомагани по чл. 6 от Регламент (ЕО) № 1952/2005 на Съвета от 23 ноември 2005 година относно общата организация на пазара на хмел и за отмяна на Регламенти (ЕИО) № 1696/71, (ЕИО) № 1037/72, (ЕИО) № 879/73 и (ЕИО) 1981/82;

6. допустими за подпомагане по мерките за подкрепа на подновяването на пчелните кошери в Общността от Националната програма по пчеларство за периода 2014 - 2016 г., в т.ч. закупуването на кошери от кандидати, притежаващи по-малко от 150 пчелни семейства;

(2) Не подлежат на финансиране инвестиции, включени в приложение №2, когато за тях са изпълнени едновременно следните условия:

1. инвестициите са разположени на територията на нитратно уязвими зони съгласно приложение № 3 и/или се използват основно за дейности в такива зони;

2. инвестициите са директно свързани с изпълнението на задължителните изисквания съгласно Програмата от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в нитратно уязвимите зони (одобрена със Заповед № РД-267 от 2014 г. на министъра на околната среда и водите и Заповед № РД 09-157 от 2014 г. министъра на земеделието и храните).

(3) Условието на ал. 2 не се прилага за кандидати получаващи подкрепа по мярка „Стартова помощ за млади земеделски производители“ от ПРСР, като финансовата помощ за инвестициите по ал. 2 може да бъде отпусната в рамките на максимум 24 месеца от датата на създаването на стопанството на младия земеделски производител.

Раздел II.

Допустими кандидати

Чл. 7. (1) За подпомагане могат да кандидатстват лица, които към датата на подаване на заявлението за подпомагане са:

1. земеделски производители;

2. /признати организации на земеделски производители на земеделски продукти в съответствие с националното и европейското законодателство за организации на производители или признати групи на производители одобрени за финансова помощ по мярка 9 „Учредяване на групи и организации на производители” от ПРСР;

3. юридически лица в случай на проекти за колективни инвестиции.

(2) Земеделските производители по ал. 1, т. 1 трябва да отговарят на следните условия към датата на подаване на заявлението за подпомагане:

1. да са регистрирани като земеделски производители по реда на Наредба № 3 от 1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските производители (ДВ, бр. 10 от 1999 г.) (Наредба № 3 от 1999 г.);

2. стандартния производствен обем на земеделското стопанство на кандидата е не по-малко от левовата равностойност на 8 000 евро;

3. юридическите лица да са получили приход от земеделски дейности и/или участие и подпомагане по схемата за единно плащане на площ, включително доход от получена публична финансова помощ, директно свързана с извършването на тези дейности, включително доход от преработка на земеделска продукция и/или услуги, директно свързани със земеделски дейности, включително от получена публична финансова помощ за предходната финансова година или последен приключен междинен период в годината на кандидатстване;

4. юридическите лица да са регистрирани по Търговския закон, Закона за кооперациите или Закона за вероизповеданията, включително създадени по Закона за Селскостопанската академия;

5. едноличните търговци и юридическите лица - търговци, да са вписани в търговския регистър към Агенцията по вписванията.

(3) Кандидатите по ал.1, т.3 за колективни инвестиции трябва да са юридическите лица регистрирани по Търговския закон и/или Закона за кооперациите и да имат най-малко 6 членове.

(4) Членове на юридическо лице кандидат за колективна инвестиция по ал. 3 трябва да отговарят на условията по ал. 2.

(5) За колективни инвестиции не се подпомагат кандидати, по отношение на които е изпълнено, едно от следните условия:

1. някой от членовете притежава доминиращо влияние върху дейността на кандидата;

2. някой от членовете участва в проекта със стандартен производствен обем на земеделското си стопанство, който надвишава 30% от общия стандартен производствен обем, формиран като сбор от стандартните производствени обеми на земеделските стопанства на членовете, с които те участват в проекта;

3. някои от членовете са свързани предприятия или предприятия партньори по смисъла на ЗМСП помежду си.

(6) Условията по ал. 2, т. 3 не се прилагат за кандидати по ал.1, т.1, създадени до 1 година преди кандидатстването, заявили за подпомагане проекти, които се изпълняват в селски район, съгласно приложение № 4, с инвестиции изцяло в: сектор „животновъдство”, сектор „плодове и зеленчуци”, производство на „етерично – маслени и медицински култури”, включително с инвестиции, в обхвата на два или повече от тези сектори.

(7) Минималният стандартен производствен обем на земеделското стопанство по ал. 2, т. 2 се доказва, както следва:

1. с регистрация на обработваната от кандидата земя и отглеждани животни в Интегрираната система за администриране и контрол и декларация по образец за видовете

култури, засадени от кандидата или с намерения за засаждане/засяване през текущата стопанска година към момента на кандидатстване и/или;

2. с документ за собственост или ползване на земята или заповеди по чл. 37в, ал. 4, ал.10 и ал.12 от ЗСПЗЗ, която участва при изчисляването му, както и декларация по образец за видовете култури, засадени от кандидата или с намерения за засаждане/засяване през текущата стопанска година към момента на кандидатстване и/или;

3. с анкетните формуляри от анкетна карта/анкетни карти на земеделския производител по реда на Наредба № 3 от 1999 г. и декларация по образец за видовете култури, засадени от кандидата или с намерения за засаждане/засяване през текущата стопанска година към момента на кандидатстване.

(8) В случаите по ал. 7, т. 1, 2 и 3, когато минималният стандартен производствен обем се доказва с намерения за засаждане/засяване през текущата стопанска година в декларацията за видовете култури задължително се посочва конкретен период, в рамките на който ще се извърши засаждането/засяването на културите

Чл.8. (1) Кандидатите се подпомагат, при условие че:

1. нямат изискуеми и ликвидни задължения към ДФ "Земеделие";

2. нямат изискуеми публични задължения към държавата;

3. не са в открито производство за обявяване в несъстоятелност или не са обявени в несъстоятелност;

4. не са в производство по ликвидация.

(2) Изискванията по ал. 1, т. 3 и 4 не се отнасят за кандидати физически лица, а по ал.1, т. 4 за кандидати еднолични търговци.

(3) Не се предоставя безвъзмездна финансова помощ в случай, че кандидатът/ползвателят на помощта - физическо лице, или представляващият кандидата/ползвателя на помощта едноличен търговец, търговско дружество или юридическо лице и член/ове на управителния им орган, както и временно изпълняващ такава длъжност, включително прокурист или търговски пълномощник, както и лицата с правомощия за вземане на решения или контрол по отношение на кандидата/ползвателя на помощта, попадат в някоя от категориите, определени в чл. 106, параграф 1, чл. 107, параграф 1 и чл. 109, параграф 2, буква "а" от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза и за отмяна на Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 на Съвета (ОВ L, бр. 298 от 26 октомври 2012 г.).

(4) Не са допустими за подпомагане кандидати/ползватели на помощта:

1. при които кандидатът/ползвателят на помощта - физическо лице, или представляващият кандидата/ползвателя на помощта едноличен търговец, търговско дружество или юридическо лице и член/ове на управителния им орган, както и временно изпълняващ такава длъжност, включително прокурист или търговски пълномощник, е свързано лице по смисъла на § 1, т. 1 от допълнителните разпоредби на Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси с лице, заемашо публична длъжност в Управляващия орган или РА, което е участвало при одобряването на заявлението за подпомагане;

2. които попадат в случаите по чл. 21 или 22 от Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси.

(5) Липсата на обстоятелствата по ал. 3 и 4 се доказва от кандидата/ползвателя на помощта:

1. с декларация към момента на кандидатстване;

2. с официални документи, издадени от съответните компетентни органи, за обстоятелствата, за които такива документи се издават, и с декларация за всички останали обстоятелства, включително и за обстоятелствата по чл. 23 от Закона за търговския регистър.

Чл. 9. (1) Не се предоставя финансова помощ за проекти, за които бъде установена функционална несамостоятелност.

(2) Не се дава предимство, а даденото предимство се отнема в случаите, когато бъде установено, че кандидат за подпомагане или негови членове са създали изкуствено условията, необходими за получаване на това предимство, в противоречие с целите на европейското и национално законодателство в областта на селското стопанство.

(3) Не се предоставя финансова помощ на кандидати/ползватели на помощта, които не са независими предприятия по смисъла на чл. 4, ал. 2 ЗМСП и за които се установи, че са учредени или преобразувани с цел осъществяване на предимство в противоречие с целите на мярката по ПРСР, включително с цел получаване на финансова помощ в размер, надвишаващ посочените в чл. 14 максимални размери.

Чл. 10 В случай че ползвателят изпълнява проект по настоящата наредба, може да кандидатства за помощ по нов проект след подаване на заявка за окончателно плащане или отказ за извършване на такова плащане на финансовата помощ по предходния проект.

Раздел III.

Финансови условия

Чл. 11. Финансова помощ се предоставя в рамките на наличните средства по ПРСР, под формата на възстановяване на действително направени и платени допустими разходи.

Чл. 12. (1) Финансовата помощ за одобрени проекти е в размер на 50% от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.

(2) Финансовата помощ по ал. 1 се увеличава с 10 % за:

1. проекти, подадени от млади земеделски производители;
2. интегрирани проекти;
3. проекти, свързани със сливания на организации на производители;
4. проекти, които се изпълняват в обхвата на необлагодетелствани райони;
5. проекти за колективни инвестиции представени от юридически лица включващи от 6 до 10 земеделски производители;
6. проекти подпомагани по линия на Европейско партньорство за иновации (ЕПИ) за селскостопанска производителност;

(3) Финансовата помощ по ал. 1 се увеличава с 15 % за инвестиции, изцяло свързани с изпълнявани от кандидата ангажименти по мярка „Биологично земеделие” от ПРСР .

(4) Финансовата помощ по ал. 1 се увеличава с 20 % за проекти за колективни инвестиции представени от юридически лица включващи над 10 земеделски производители и/или групи/организации на производители;

(5) Млади земеделски производители по смисъла на ал. 2, т. 1 са лица, които са на възраст между 18 и не повече от 40 години към момента на подаване на заявлението и, притежават съответни професионални умения и компетентности и се установяват за пръв път като ръководител на земеделско стопанство..

(6) Проекти в необлагодетелствани райони по смисъла на ал. 2, т. 4 са проекти, за които са изпълнени едновременно следните условия:

1. инвестициите за дейностите, включени в заявлението за подпомагане, за които се кандидатства, се изпълняват на територията на населено място, чието землище попада в необлагодетелстван район съгласно Наредба за определяне на критериите за необлагодетелстваните райони и териториалния им обхват, приета с ПМС № 30 от 2008 г. (ДВ, бр. 20 от 2008 г.);

2. най-малко 75% от обработваната от кандидата и посочената в бизнес плана земя,

директно свързана с подпомаганите дейности по проекта, се намира в необлагодетелстван район.

(7) За кандидати с проекти за инвестиционни разходи изцяло насочени в сектор „Животновъдство” е достатъчно изпълнението на едно от посочените условия по ал. 6.

(8) Максималният размер на финансовата помощ за проект, отговарящ на повече от едно от условията по ал. 2 и/или ал. 3 е не повече от 70 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.

(9) Максималният размер на финансовата помощ за проект за колективни инвестиции, представен от един кандидат/ползвател на финансова помощ, отговарящо на повече от едно от условията по ал. 2, ал. 3 и ал. 4 е не повече от 90 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.

(10) В случай че на кандидата е отпусната финансова помощ в размер над 50% от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи той се задължава да поддържа съответствие с условията, при които е получил помощта в по-големия размер, за период 5 г. след датата на получаване на окончателното плащане по договора за отпускане на финансова помощ.

(11) Финансовата помощ за общите разходи по проекта и за закупуване на земя, сгради и друга недвижима собственост се определя съгласно съответното процентно съотношение по ал. 1-9.

(12) Изискването по ал. 10 не важи за кандидати, които са получили по-голям размер на помощта при условията на ал. 2, т. 1, като в тези случаи одобреният кандидат се задължава да придобие съответните професионални умения и компетентности в срок до 36 месеца, считано от датата на сключване на договора за отпускане на финансова помощ, но не по-късно от датата на подаване на заявка за окончателно плащане.

Чл.13. Разликата между пълния размер на одобрените разходи и размера на финансовата помощ се осигурява от кандидата, като участието на кандидата може да бъде само в парична форма.

Чл. 14. (1) Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 15 000 евро.

(2) Максималният размер на общите допустими разходи за целия период на прилагане на ПРСР за един кандидат е левовата равностойност на 1 500 000 евро.

(3) Максималният размер на общите допустими разходи за закупуване на земеделска техника за целия период на прилагане на ПРСР за един кандидат е левовата равностойност на 500 000 евро.

(4) Максималният размер на допустимите разходи по под мярката, за изпълнение на интегриран проект за целия период на прилагане на ПРСР за един кандидат е левовата равностойност на 1 500 000 евро.

(5) Максималният размер на общите допустими разходи за проекти за колективни инвестиции предприети от юридически лица включващи от 6 до 10 земеделски производители за целия период на прилагане на ПРСР за един кандидат е левовата равностойност на 4 000 000 евро.

(6) Максималният размер на общите допустими разходи за инвестиции в земеделска техника за проекти за колективни инвестиции предприети от юридически лица включващи от 6 до 10 земеделски производители за целия период на прилагане на ПРСР за един кандидат е левовата равностойност на 750 000 евро.

(7) Максималният размер на общите допустими разходи за проекти за колективни инвестиции предприети от юридически лица включващи над 10 земеделски производители и/или групи/организации на производители за целия период на прилагане на ПРСР за един кандидат е левовата равностойност на 5 000 000 евро.

(8) Максималният размер на общите допустими разходи за инвестиции в земеделска техника за проекти за колективни инвестиции предприети от юридически лица включващи над

10 земеделски производители и/или групи/организации на производители за целия период на прилагане на ПРСР за един кандидат е левовата равностойност на 1 000 000 евро.

(9) Максималният размер на общите допустими разходи за периода на прилагане на ПРСР не трябва да надвишава размера, посочен в ал. 1-4 за кандидатите и/или ползвателите по чл.7, ал.1, т.1 които са предприятия партньори и/или свързани предприятия по смисъла на Закона за малките и средните предприятия (ЗМСП).

Чл. 15. Плащанията по проект могат да бъдат авансово, междинно и окончателно.

Чл. 16. (1) Авансово плащане се извършва при условие, че е предвидено в договора за отпускане на финансова помощ. Авансовото плащане е в размер до 50% от стойността на одобрената финансова помощ по проекта.

(2) Авансово плащане се допуска, при условие че неговият размер надвишава 10% от стойността на одобрената финансова помощ по проекта.

(3) Авансово плащане може да бъде заявено не по-късно от шест месеца преди крайната дата за изпълнение на инвестицията по сключения договор за отпускане на финансовата помощ.

(4) В случаите на авансово плащане се изисква банкова гаранция в полза на РА в размер 100 % от стойността на авансовото плащане.

(5) Срокът на валидност на банковата гаранция по ал. 4, трябва да покрива крайния срок за извършване на инвестицията, уговорен в договора за отпускане на финансовата помощ, удължен с шест месеца.

(6) Банковата гаранция по ал. 4 се освобождава, когато РА установи, че сумата на одобрените за плащане разходи, съответстваща на финансовата помощ, свързана с инвестицията, надхвърля сумата полученото авансово плащане.

Чл. 17. (1) Междинно плащане се извършва при условие, че е заявено от кандидата/ползвателя в заявлението за подпомагане и е предвидено в договора за отпускане на финансова помощ.

(2) Междинно плащане е допустимо не повече от един път за периода на изпълнение на проекта, а в случай на проекти с включени строително-монтажни работи не повече от два пъти за периода на изпълнение на проекта.

(3) Междинното плащане е допустимо за одобрена обособена част от инвестицията, като същото може да бъде заявено не по-късно от четири месеца преди изтичане на крайния срок за извършване на инвестицията по договора за отпускане на финансова помощ.

Раздел IV. Изисквания към проектите

Чл. 18. Подпомагат се проекти, които се осъществяват на територията на Република България.

Чл. 19. (1) Не се предоставя финансова помощ за проекти, включващи инвестиции, които не отговарят на разпоредбите на Закона за опазване на околната среда и Закона за водите.

(2) Не се предоставя финансова помощ за проекти, включващи инвестиции в местата по националната екологична мрежа Natura 2000, когато тези инвестиции не отговарят на изискванията на Закона за биологичното разнообразие и съответните подзаконовни нормативни актове за неговото прилагане, както и предвидените ограничения в заповедите за определянето на тези места и планове за управлението им.

Чл. 20. (1) Финансова помощ не се предоставя по реда на тази наредба, при условие че за същите инвестиционни разходи кандидатът е получил публична финансова помощ от националния бюджет и/или от бюджета на Европейския съюз.

(2) С оглед избягване на двойно финансиране по реда на настоящата наредба и Наредба

№ 8 от 03.04.2008 г. Разплащателната агенция (РА) преценява идентичността на подпомаганите активи вземайки предвид съответните им характеристики.

Чл. 21. (1) Кандидатите представят бизнесплан по образец съгласно приложение №5, който съдържа подробно описание на планираните инвестиции и дейности за 5-годишен период., а в случаите на инвестиции за създаване на трайни насаждения или извършване на строително-монтажни работи за 10-годишен период.

(2) Бизнеспланът трябва да показва подобряване на дейността на земеделското стопанство на кандидата или на земеделските стопанства на членовете на организацията на производители чрез прилагане на планираните инвестиции и дейности и постигане на една или повече цели съгласно чл. 2, ал. 2 и чл. 3.

(3) Бизнеспланът по ал.2 трябва да доказва икономическа жизнеспособност на стопанството за периода, посочен в ал. 1.

(4) Бизнеспланът за интегрирани проекти трябва да доказва, че изпълнението му води до по – добри финансови резултати от дейността на кандидата, отколкото ако операциите или дейностите се изпълняват по отделно.

(5) Бизнеспланът, представен от група/организация на производители, трябва да доказва подобряване на земеделската дейност на земеделските стопанства на членовете и основната дейност на организацията чрез прилагане на планираните инвестиции и дейности и постигане на една или повече цели съгласно чл. 2, ал. 2 и чл. 3, както и да показва, че инвестициите и дейностите са от полза на цялата група/организация на производители.

(6) Бизнес планът по ал. 5 трябва да доказва икономическа жизнеспособност за периода, посочен в ал. 1

(7) При закупуване на техника за обработка на почвата и прибиране на реколтата в бизнесплана трябва да бъде посочен размерът на земята, за която техниката ще бъде използвана.

(8) Кандидатите за финансово подпомагане по мярката, се задължават да обработват земя с правно основание с размер не по-малък от посочения в ал. 5 до изтичане на 5 години след получаване на окончателното плащане по договора за отпускане на финансова помощ.

Чл. 22. (1) Проектите трябва да се изпълняват на имот - собственост на кандидата.

(2) В случай на проекти, изпълнявани на имот, който не е собствен на кандидата, същите се придружават от:

1. документ за учредено право на строеж върху имота за срок не по-малък от 9 години, считано от датата на подаване на заявлението за подпомагане, когато е учредено срочное право на строеж - в случай на кандидатстване за разходи за строително-монтажни работи за изграждане нов строеж, надстрояване и/или пристрояване на съществуващ строеж, за които се изисква разрешение за строеж, съгласно Закона за устройство на територията (ЗУТ);

2. документ за ползване върху имота, валиден за срок не по-малък от 9 години, считано от датата на подаване на заявлението за подпомагане - в случай на кандидатстване за разходи за:

а) закупуване и/или инсталиране на нови машини, оборудване и съоръжения, необходими за подобряване на производството и/или обновяване на сгради и/или помещения, за които не се изисква издаване на разрешение за строеж, съгласно ЗУТ;

б) строително-монтажни работи извън случаите по т. 1;

в) създаване и/или презасаждане на трайни насаждения.

(3) Изискването по ал. 2, т. 2, буква "а" не се отнася за случаите на кандидатстване за разходи за закупуване на техника за обработка на почвата и прибиране на реколтата, с изключение на техника за трайни насаждения, както и на други видове машини, в т. ч. специализирани транспортни средства, които:

1. не са трайно прикрепени към земята, сградите или помещенията;

2. поради своето естество или предназначение не се използват в затворени помещения.

(3) Всички проекти, включващи разходи за строително-монтажни работи, се придружават

от:

1. заснемане на обекта/съоръжението и/или архитектурен план на сградата, съоръжението, обекта, който ще се изгражда, ремонтира или обновява, в случаите, когато за предвидените строително-монтажни работи не се изисква одобрен инвестиционен проект съгласно ЗУТ;

2. одобрен инвестиционен проект, изработен във фаза „Технически проект“ или “Работен проект (работни чертежи и детайли)“ в съответствие с изискванията на ЗУТ и Наредба № 4 от 2001 г. за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти (ДВ, бр. 51 от 2001 г.);

3. подробни количествени сметки за предвидените строително-монтажни работи, заверени от правоспособно лице;

4. разрешение за строеж (когато издаването му се изисква съгласно ЗУТ);

5. архитектурно заснемане и становище на главния архитект, че строежът не се нуждае от издаване на разрешение за строеж (когато издаването му не се изисква съгласно ЗУТ).

(4) Всички проекти, които включват разходи за преместваеми обекти, се придружават с разрешение за поставяне, издадено в съответствие със ЗУТ.

Чл. 23. Всички дейности и инвестиции по проекта, за които се изисква лицензиране, разрешение и/или регистрация за извършване на дейността/инвестицията съгласно българското законодателство, се подпомагат само в случай, че са представени съответните лицензи, разрешения и/или документ, удостоверяващ регистрацията.

Чл. 24. Когато организацията на общия пазар, включително чрез схеми за директно подпомагане, финансирани от Европейския земеделски фонд за гарантиране, налага ограничения върху производството или върху подпомагането на Общността на равнището на отделния земеделски производител или отделното стопанство, инвестиции, които биха увеличили обема на производството отвъд тези ограничения, не се подкрепят.

Чл. 25. Техническите характеристики и капацитетът на подпомаганата по мярката техника за обработка на почвата и прибиране на реколтата трябва да е в съответствие с размера на обработваната от кандидата земя. За доказване на това съответствие кандидатът представя обосновка в бизнесплана, която подлежи на оценка от РА чрез утвърдена от Министъра на земеделието и храните методика.

Чл. 26. (1) Проекти с инвестиции за производство на биоенергия и/или за инвестиции за създаване и/или презасаждане на трайни насаждения, използвани за производство на биоенергия, трябва да се придружават с решение за преценяване на необходимостта от извършване на оценка на въздействието върху околната среда или решение по оценка на въздействие върху околната среда, издадено/и в съответствие със Закона за опазване на околната среда..

(2) Проекти с инвестиции за производство на биоенергия могат да бъдат само за посрещане на енергийните нужди на земеделската дейност на кандидата.

(3) Условието по ал. 2 се счита за изпълнено, в случай че капацитетът на инсталацията за това производство не надхвърля енергийните потребности на земеделското стопанство и инсталираната мощност за производство на електроенергия не надвишава 1 мегават.

(4) В случай на комбинирано топло- и електропроизводство капацитетът на инсталацията трябва да съответства на необходимата за дейностите на земеделското стопанство полезна топлоенергия.

(5) При производство на електроенергия от биомаса инсталациите трябва да произвеждат най-малко 10% топлинна енергия.

(6) Проекти с инвестиции за производство на биогорива и течните горива от биомаса се подпомагат при условие, че отговарят на критериите за устойчивост, определени в чл. 37-40 от Закона за енергията от възобновяеми източници.

(7) Използваните за производство на биоенергия, включително биогорива, суровини от зърнени и други богати на скорбяла култури, захарни и маслодайни култури и суровини, които се използват за фуражи, не могат да надхвърлят 20% от общия обем суровини използвани за това

производство.;

(8) Условието по ал.7 не се прилагат за отпадъчни продукти от тези култури, които не се използват за фуражи.

(9) Анализ на изпълнението на условията по ал. 2, 3 и 4 следва да бъде приложено към заявлението за подпомагане изготвен и съгласуван от правоспособно лице.

Чл. 27. (1) Когато се кандидатства за отпускане на финансова помощ за за инвестиции или дейностите, свързани с производство, съхранение и/или подготовка на растителни продукти за продажба, размерът на земята/площта, от която се добиват тези продукти, се доказва по един от следните три начина:

1. с регистрацията на кандидатите, а при колективни инвестиции съответно членовете на юридическото лице в Интегрираната система за администриране и контрол;

2. с документи за собственост и/или ползване на земя и/или друг вид недвижими имоти, в случай че се кандидатства за отпускане на финансова помощ за инвестиции, свързани с трайни насаждения, или за инвестиции в оранжерии и гъбарници, както и във всички случаи извън тези по т. 1;

3. с анкетните формуляри от анкетна карта/анкетни карти на земеделския производител по реда на Наредба № 3 от 1999 г.

(2) Кандидатът и съответно членовете на юридическото лице за колективни инвестиции или групите/ организациите на производители се задължават да обработват земя с размер не по-малък от посочения в ал. 1, включен в бизнес плана и одобрен от РА-ДФ “Земеделие“ за периода от сключване на договора за отпускане на финансова помощ до изтичане на 5 години от получаване на окончателното плащане по договора.

Чл. 28. Не се подпомагат като самостоятелен проект дейностите за:

1. събаряне на стари сгради и производствени съоръжения;

2. инвестиции в нематериални активи за постигане съответствие с международно признати стандарти.

Чл. 29. (1) Изборът на проекти се извършва при даване приоритет на:

1. проекти представени от млади земеделски производители които са на възраст от 18 навършени до 40 ненавършени години към датата на подаване на заявлението за подпомагане и са одобрени за подпомагане по мерки 112 или 141 от ПРСР 2007-2013 и не са получавали подкрепа по мярка 121 „Модернизиране на земеделските стопанства“ и под мярка 4.1 „Инвестиции в земеделските стопанства“.;
2. кандидати, тютюнопроизводители, регистрирани по Закона за подпомагане на земеделските производители, за проекти с инвестиции, които не са свързани с производство на тютюн;
3. проекти за инвестиции в сектор „плодове и зеленчуци“, и/или проекти за инвестиции в сектор „животновъдство“, и/или проекти за инвестиции за производство на „етерично - маслени и медицински култури“.
4. проекти с инвестиции за производство на биологични суровини и продукти, включително проекти с инвестиции предприети от земеделски стопанства с биологично производство или в преход към биологично производство с поети многогодишни ангажименти за такова по ПРСР 2007 – 2013 и ПРСР 2014-2020;
5. проекти с инвестиции за постигане изискванията на стандартите на Общността или свързани с опазване на околната среда;
6. проекти изпълнявани в Северозападен район и/или в райони с природни и други специфични ограничения;
7. проекти с инвестиции за повишаване на енергийната ефективност в стопанствата и/или инвестиции в технологии водещи до намаляване на емисиите;
8. проекти за инвестиции в иновации в стопанствата;

9. кандидати с интегрирани проекти и/или проекти за колективни инвестиции;
10. проекти чието изпълнение води до осигуряване на допълнителна/устойчива заетост в стопанствата;
11. проекти, които се изпълняват на територията на селски район.

(2) Земеделски производители с проекти в селски район са лица, за които най-малко 75 % от обработваната и посочена в бизнес плана земя се намира в един или няколко селски района съгласно Приложение №4, а в случаите, когато проектът е за инвестиции, изцяло насочени в сектор „Животновъдство“, условието се счита за изпълнено ако животновъдният обект на кандидата се намира в селски район, съгласно Приложение № 4.

(3) Земеделски производители с проекти в Северозападен район, са лица, за които най-малко 75 % от обработваната и посочена в бизнес плана земя се намира в една или повече административни области в страната, съгласно Приложение № 6, а в случаите, когато проектът е за инвестиции, изцяло насочени в сектор „Животновъдство“, условието се счита за изпълнено ако животновъдният обект на кандидата се намира в административна област, съгласно Приложение № 6.

(4) Тежестта на приоритетите по ал. 1 се определя в съответствие с критерии за оценка на проекти съгласно приложение №7 и се преценява към датата на подаване на заявлението за подпомагане, съобразно приложените към него документи

(5) В случай че изпълнението на условията по ал. 1, е станало основание за избор на кандидата пред други кандидати по реда на настоящата наредба, той се задължава да поддържа съответствие с условията по ал. 1, в срок до изтичане на 5 години от датата на получаване на окончателното плащане по договора за отпускане на финансова помощ, с изключение на условието по ал. 1, т. 1.

Чл. 30. Допустими за подпомагане са проекти, които са получили минимален брой точки XX по критерии за оценка посочени в Приложение № 7.

Раздел V. Допустими разходи

Чл. 31. (1) Допустими за финансова помощ са следните разходи в рамките на земеделското стопанство:

1. строителство или обновяване на сгради и друга недвижима собственост, използвана за земеделското производство, включително такава, използвана за опазване компонентите на околната среда, с изключение на административни сгради;

2. закупуване, включително чрез финансов лизинг, и/или инсталиране на нови машини, съоръжения и оборудване, необходими за подобряване на земеделския производствен процес, включително за опазване компонентите на околната среда, получаване на топлинна и/или електроенергия, необходими за земеделските дейности на стопанството и подобряване на енергийната ефективност, съхранение и подготовка за продажба на земеделска продукция;

3. създаване и/или презасаждане на трайни насаждения, включително трайни насаждения от десертни лозя, медоносни дървесни видове за производство на мед, други бързорастящи храсти и дървесни видове, използвани за производство на биоенергия;

4. инвестиции, включително закупувани чрез финансов лизинг, за достигане съответствие с нововъведените стандарти на Общността съгласно приложение № 8;

5. закупуване, включително чрез финансов лизинг, за пчеларство: съоръжения, прикачен инвентар и съответно оборудване необходимо за производството на мед и други пчелни продукти, както и за развъждането на пчели-майки. ;

6. инвестиции за постигане на съответствие със съществуващи стандарти на Общността - за млади земеделски производители, получаващи подкрепа по мярка 6.1.

7. закупуване на земя, необходима за изпълнение на проекта във връзка с изграждане и/или модернизирани сгради, помещения и други недвижими материални активи, предназначени за земеделските производствени дейности и/или за създаване и/или презасаждане на трайни насаждения;

8. закупуване на сгради, помещения и друга недвижима собственост необходими за изпълнение на проекта, предназначени за земеделските производствени дейности на територията на селски район съгласно Приложение №4;

9. закупуване, включително чрез финансов лизинг, на специализирани земеделски транспортни средства, като например: камиони, цистерни за събиране на мляко, хладилни превозни средства за транспортиране на продукцията, превозни средства за транспортиране на живи животни и птици;

10. инвестиции за достигане на съответствие с международно признати стандарти свързани със- въвеждане на системи за управление на качеството в земеделските стопанства, въвеждане на добри производствени практики, подготовка за сертификация;

11. закупуване, включително чрез финансов лизинг на софтуер;

12. разходи за ноу-хау, придобиване на патенти права и лицензи, разходи за регистрация на търговски марки и процеси необходими за изготвяне и изпълнение на проекта;

13. разходи, свързани с проекта, в т.ч. разходи за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултанти, консултации за екологична и икономическа устойчивост на проекти, проучвания за техническа осъществимост на проекта, извършени както в процеса на подготовка на проекта преди подаване на заявлението за подпомагане и по време на неговото изпълнение, които не могат да надхвърлят 12 % от общия размер на допустимите разходи по проект включени в т.1-12.

(2) Допустимите разходи за изработка на бизнес план като част от разходите по ал. 1 не могат да превишават:

1. 1 % от допустимите разходи в случай на проекти с инвестиции само за машини и оборудване за обработка на почвата и за прибиране на реколтата, включително трактори и комбайни.

2. 5 % от допустимите разходи (по ал. 1 от т. 1 до 12 вкл.) в случай на проекти с включени инвестиции за създаване на трайни насаждения и/или строително - монтажни дейности и/или оборудване, но не повече от левовата равностойност на 35 000 евро;

3. левовата равностойност на 35 000 евро и до 1 % от горницата над левовата равностойност на 1 500 000 евро от допустимите разходи (по ал. 1 от т. 1 до 12 вкл.) в случай на проекти над левовата равностойност на 1 500 000 евро.

4. разходи за консултации по икономическа устойчивост на проекта са допустими, в случай, че не са заявени за финансиране разходи по т.1, 2 или 3.

(3) Разходите за закупуване на земя, сгради и друга недвижима собственост по ал.1, т.7 и т.8, не могат да надхвърлят 10 % от общия размер на допустимите инвестиционни разходи.

(4) Разходите по ал. 1, т. 13 са допустими за финансова помощ, ако са извършени не по-рано от 1 януари 2014 г. независимо дали всички свързани с тях плащания за направени или не.

(5) Дейностите и разходите по проекта, с изключение на разходите по ал. 1, т.13, са допустими за финансова помощ, ако са извършени след подаване на заявлението за подпомагане, независимо дали свързаните с тях плащания са направени след това.

(6) За кандидат, получаващ подкрепа по подмярка 6.1 от ПРСР и в случай че достигането на съответния стандарт е включено в одобрения му бизнесплан по тази мярка, срокът е до 24 месеца от датата на създаване на стопанството му, но не по-късно от датата на подаване на заявката за окончателно плащане по реда на тази наредба.

(7) Допустимите разходи за закупуването на земя, сгради и друга недвижима

собственост се определят на база данъчната им оценка валидна към датата на подаване на заявлението за подпомагане в зависимост от това коя от двете оценки е с по-ниска стойност.

(8) Допустимите разходи за закупуването на земя, сгради и друга недвижима собственост не могат да надхвърлят 10 % от разликата между допустимите разходи по проекта, предварително намалени с разходите за закупуване на земя, сгради и друга недвижима собственост и разходите, свързани с проекта по ал. 1, т. 13.

(9) Закупуването чрез финансов лизинг на активите е допустимо, при условие че ползвателят на помощта стане собственик на съответния актив не по-късно от датата на подаване на заявката за междинно или окончателно плащане за същия актив.

(10) РА задължително извършва оценка на основателността на предложените за финансиране разходи по ал. 1. При спазване на реда и изискванията, посочени в настоящия член оценката се извършва чрез съпоставяне на предложените разходи с определените от РА референтни разходи за допустими за финансиране активи и услуги и/или сравняване на различни оферти.

(11) Списък с активите и услугите, за които са определени референтни разходи, се публикува на електронната страница на РА.

(12) За всеки заявен за финансиране разход по ал. 1, който към датата на подаване на заявлението за подпомагане е включен в списъка по ал. 11, кандидатът представя една независима оферта в оригинал, която съдържа наименованието на оферента, срока на валидност на офертата, датата на издаване на офертата, подпис и печат на оферента, подробна техническа спецификация на активите/услугите, цена с описан Данък добавена стойност /ДДС/. В случай, че активите/услугите са включени в списъка по ал. 11 РА извършва съпоставка между размера на определения референтен разход и този, предложен за финансиране от кандидата, като одобрява за финансиране разхода до по-ниския му размер.

(13) За всеки заявен за финансиране разход по ал. 1, който към датата на подаване на заявлението за подпомагане не е включен в списъка по ал. 11, кандидатът представя най-малко три съпоставими независими оферти в оригинал, които съдържат наименование на оферента, срока на валидност на офертата, датата на издаване на офертата, подпис и печат на оферента, подробна техническа спецификация на активите/услугите, цена с описан Данък добавена стойност /ДДС/. Кандидатът представя и решение за избор на доставчика/изпълнителя, запитване за оферта по образец съгласно Приложение № 9, а когато не е избрал най-ниската оферта – писмена обосновка за мотивите, обусловили избора му. В тези случаи РА извършва съпоставка между размера на разхода, посочен във всяка от представените оферти, като одобрява за финансиране разхода до най-ниския му размер, освен ако кандидатът е представил мотивирана и удовлетворяваща РА обосновка за направения избор.

(14) В случаите по ал. 12 и 13 оферентите, когато са местни лица, следва да са вписани в Търговския регистър към Агенцията по вписванията, а оферентите - чуждестранни лица, следва да представят документ за правосубектност съгласно националното им законодателство. Оферентите на строително-монтажни работи, местни и чуждестранни лица, трябва да бъдат вписани в Централен професионален регистър на строителя съгласно Закона за камарата на строителите (ЗКС) и да могат да извършват строежи и/или отделни видове строителни и монтажни работи от съответната категория съгласно изискванията на чл. 3, ал. 2 от ЗКС. Оферентите на посадъчен материал трябва да имат издадено разрешително за производство и заготовка на посевен и посадъчен материал и/или удостоверение за регистрация като търговец на посевен и посадъчен материал в случаите, предвидени в Закона за посевния и посадъчния материал. Оферентите за създаване на трайни насаждения за дървесни видове за производство на биоенергия трябва да са регистрирани в публичните регистри съгласно Наредба № 1 от 2008 г. за реда и критериите за регистрация за упражняване на частна лесовъдска практика и за извършване на дейности в горския фонд (ДВ, бр. 8 от 2009 г.). Изискването за вписване в Търговския

регистър към Агенцията по вписванията не се отнася за Национална служба за свети в земеделието (НССЗ)

(15) В случаите, когато за заявления за финансиране разход кандидатът е представил съпоставими оферти, независимо че разходът е включен в списъка по ал. 11, РА извършва съпоставка между размера на разхода, посочен във всяка от представените оферти и размера на определения референтен разход, като одобрява за финансиране разхода до най-ниския му размер. Когато кандидатът е представил удовлетворяваща РА обосновка за направения избор, съпоставката се извършва между размера на определения референтен разход и размера на предложението за финансиране разход, като РА одобрява за финансиране разхода до по-ниския му размер.

(16) Изискванията по ал. 10-15 не се прилагат по отношение на заявени за финансиране разходи за закупуване на земя, сгради и друга недвижима собственост, при придобиване на ноу-хау, патентни права и лицензии.

(17) За разходите по ал.1, т.13, извършени преди датата на подаване на заявлението за подпомагане, кандидатите, които се явяват възложители по чл. 7 и чл. 14а, ал. 3 и 4 ЗОП, при подаване на заявлението за подпомагане представят заверено от възложителя копие на всички документи от проведената съгласно изискванията на ЗОП процедура за избор на изпълнител/и.

(18) В случаите на кандидати, които са възложители по чл. 7 и чл. 14а, ал. 3 и 4 ЗОП, обосноваването на разхода може да се преценява чрез съпоставяне с определени референтни разходи.

(19) За разходите за производство на пчелни-майки по ал. 1, т. 5, кандидатът представя удостоверение, съгласно чл.24, ал.4 от Наредба № 47 от 11 ноември 2003 г. за производство и предлагане на пазара на елитни и племенни пчелни майки и отводки (рояци) и реда за водене на регистър.

Чл. 32. (1) Недопустими за финансова помощ са разходи за:

1. закупуване и/или инсталиране на оборудване, машини и съоръжения втора употреба;
2. закупуване на лизинг на недвижима собственост;
3. за данък добавена стойност (ДДС), с изключение на невъзстановим ДДС, когато е поет действително и окончателно от кандидати, различни от лицата, освободени от данък съгласно чл. 3, ал. 5 от Закона за данък върху добавената стойност;
4. оперативни разходи, включително разходи за поддръжка, наеми, застраховка, както и разходи, свързани с договор за лизинг и печалба за лизингодателя;
5. банкови такси, разходи за гаранции, изплащане и рефинансиране на лихви;
6. принос в натура;
7. изследвания за разработване на нови продукти, процеси и технологии;
9. търговия на дребно;
10. закупуване на права за производство на земеделска продукция;
11. закупуване на животни, едногодишни растения и тяхното засаждане;
12. закупуване, включително чрез финансов лизинг, на нови машини и оборудване, включително компютърен софтуер, над пазарната им стойност;
13. сертификация по НАССР (Анализ на опасностите и контрол на критичните точки) и по други международно признати стандарти;
14. инвестиции, които представляват обикновена подмяна;
15. плащания в брой;
16. инвестиции, за които е установена функционална несамостоятелност и/или изкуствено създадени условия за получаване на помощта с цел осъществяване на предимство в противоречие с целите на мярката;
17. инвестиции в частта им, която надвишава определените референтни разходи.

Глава трета **РЕД ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ**

Раздел I

Общи изисквания към документите и реда за кандидатстване

Чл. 33. Документите, приложени към заявлението за подпомагане и тези приложени към заявките за плащане, както и всички представени от кандидатите/ползвателите документи, в резултат на допълнително изискване от РА и представени от кандидатите/ползвателите документи трябва да отговарят на следните изисквания:

1. да се представят в оригинал, нотариално заверено копие или копие, заверено от кандидата; в случай на представяне на заверени от кандидата копия на документи техните оригинали се осигуряват за преглед от служител на РА;

2. да се подават лично от кандидата или от упълномощено от него лице с нотариално заверено изрично пълномощно;

3. да се представят на български език; в случаите, когато оригиналният документ е изготвен на чужд език, той трябва да бъде придружен с превод на български език, извършен от заклет преводач, а когато документът е официален по смисъла на Гражданския процесуален кодекс - да бъде легализиран или с апостил, а в случаите, когато между Република България и държавата, от която произхожда документа и е страна по Хагската конвенция има договор за правна помощ, освобождаващ документите от легализация, документът следва да е представен съгласно режима на двустранния договор.

Чл. 34. (1) Започването и приключването на приема на заявления за подпомагане се определят със заповед на Министъра на земеделието и храните. Заповедта съдържа началния и крайния срок за приемане на заявления за подпомагане, както и бюджета на мярката за съответния период на прием.

(2) В заповедта по ал. 1 могат да бъдат определени и допълнителни ограничения относно допустимите за финансова помощ разходи и кандидати.

(3) При взимане на решение за започване приема на заявления за подпомагане се публикува съобщение най-малко 10 календарни дни преди започването на приема на електронните страници на ПРСР и РА и на общодостъпно място в областните дирекции на фонда по чл. 43 от Устройствения правилник на Държавен фонд "Земеделие" (ДВ, бр. 55 от 2012 г.) (УПДФЗ) и областните дирекции "Земеделие".

(4) При вземане на решение за прекратяване на приема на заявления за подпомагане съобщението се публикува най-малко 10 календарни дни преди прекратяване на приема на електронните страници на ПРСР и РА и на общодостъпно място в областните дирекции на фонда по чл. 43 УПДФЗ и областните дирекции "Земеделие".

(5) При вземане на решение за изменение на заповедта по ал. 1, съобщението се публикува най-малко 10 календарни дни преди влизане в сила на изменението и не по-късно от 10 календарни дни от определената крайна дата на приема на електронните страници на ПРСР и РА и на общодостъпно място в областните дирекции на фонда по чл. 43 УПДФЗ и областните дирекции "Земеделие".

Раздел II

Процедура за разглеждане на заявления за подпомагане

Чл. 35. (1) Кандидатите или упълномощени с изрично и нотариално заверено пълномощно от тях лица подават в областната дирекция на фонда по чл. 43 УПДФЗ по място на

извършване на инвестицията заявление за подпомагане по образец Приложение № 10 и прилагат документите, указани в същото приложение.

(2) Длъжностно лице от областната дирекция на фонда по чл. 43 УПДФЗ извършва преглед на документите в присъствието на кандидата или упълномощеното от него лице.

(3) В случай на липса или нередовност на документите по ал. 1 длъжностното лице връща документите на кандидата, като писмено посочва установените липси и/или нередовности и предоставя копие на контролния лист.

(4) В случаите по ал. 3 заявлението за подпомагане може да бъде прието само в случай че липсата или нередовността се отнася за документи, издавани от други държавни и/или общински органи и институции, за които кандидатът представи писмени доказателства, че е заявено искане към съответния държавен и/или общински орган или институция за издаване на липсващия или нередовния документ. Кандидатът подписва декларация, че е запознат с липсите и нередовностите и поема задължение да представи издадените въз основа на искането документи най-късно в срока по чл.36, ал.3, като писмено посочва мотивите и забележките си.

(5) Всички приети заявления за подпомагане получават уникален идентификационен номер с отбелязани дата, час и минута.

Чл. 36. (1) В срок до два месеца, а в случаите на строително-монтажни работи до три месеца от крайната дата за съответния период на прием определен в чл.34, РА:

1. извършва административна проверка на представените документи, заявените данни и други обстоятелства, свързани със заявлението за подпомагане;

2. може чрез длъжностно лице от РА да извърши посещение на място за установяване на фактическото съответствие с представените документи, като:

а) посещението на място се извършва в присъствието на кандидата, упълномощен негов представител или служител;

б) при приключване на посещението на място служителят на РА представя протокола с резултатите от посещението за подпис на кандидата, упълномощен негов представител или служител, който има право да напише в протокола обяснения и възражения по направените констатации;

в) копие от протокола по буква "б" се предоставя на кандидата, упълномощения негов представител или служител веднага след приключване на посещението на място;

г) в случай че кандидатът, упълномощен негов представител или служител не е открит при извършване на посещението на място, РА уведомява кандидата, като му изпраща копие от протокола;

д) в срок до 10 работни дни от получаването на протокола по буква „г“ за посещението на място кандидатът може да направи възражения и да даде обяснения по направените констатации пред изпълнителния директор на РА;

3. одобрява или отхвърля заявлението за подпомагане.

(2) В случай на проекти, включващи разходи за строително-монтажни работи и/или създаване на трайни насаждения, в срок до 10 работни дни от подаване на заявлението за подпомагане длъжностно лице от РА задължително извършва посещението на място по ал. 1, т. 2.

(3) В случай на нередовност или липса на документи, при възникване на необходимост от предоставяне на допълнителни документи при непълнота и неяснота на заявените данни и посочените факти по ал. 1, т. 1 и 2, както и с цел да се удостовери верността на заявените данни, РА указва на кандидата необходимостта от представяне на допълнителни данни и/или документи. Кандидатът е длъжен в срок до 10 работни дни от получаване на уведомяването да представи изисканите му данни и/или документи. Представени след този срок данни и/или документи, както и такива, които не са изрично изискани от РА, не се вземат предвид при последващата обработка на заявлението за подпомагане.

(4) Срокът по ал. 1 може да бъде удължен в следните случаи:

1. в случай че РА е упражнила правомощието си по ал. 3 – със срока за представяне на изисканите данни и/или документи от страна на кандидата;

2. когато в резултат от действията по ал. 1 са събрани документи и/или информация, които създават съмнение за нередност – до установяване от РА на всички факти и обстоятелства, необходими за изясняване на случая, а при установени съмнения за наличие на престъпни обстоятелства - до постановяване на влязъл в сила акт на компетентния орган;

3. в случай че при обработката на заявлението за подпомагане РА установи необходимост от предоставяне на становище от други органи или институции – до датата на получаването му;

(5) В случаите по ал. 4, т. 2 и т. 3 РА издава заповед за спиране на производството по обработка на заявлението за подпомагане, която се връчва на кандидата.

(6) Заявлението за подпомагане и приложените към него документи могат да бъдат изцяло или частично оттеглени от кандидата по всяко време в писмена форма. Оттеглянето поставя кандидата в положението, в което се е намирал преди подаването на оттеглените документи или на част от тях.

(7) Когато кандидатът е уведомен от РА за евентуални случаи на несъответствия и/или нередности в документите по ал. 6 и когато кандидатът е уведомен за намерението на РА да извърши проверка/посещение на място или когато при проверката/посещението на място се установи нередност, не се разрешава оттегляне по отношение на частите на тези документи, засегнати от нередността. В тези случаи РА писмено уведомява кандидата за решението си по направеното искане за оттегляне.

(8) При оттегляне на заявлението за подпомагане, което не попада в хипотезата на ал. 7, РА прекратява образуваното пред нея производство, а кандидатът има право да подаде ново заявление за подпомагане за финансиране на същия проект в случай че е открит нов период на прием по реда на тази наредба.

(9) Не се допуска коригиране или поправяне на заявленията за подпомагане и приложените към тях документи извън случаите по ал. 6.

Чл. 37. (1) За осигуряване на прозрачност, списък на одобрените и отхвърлени проекти се публикува на електронните страници на РА и ПРСР.

(2) В срок до пет работни дни от публикуване на списъка по ал. 1, всяко заинтересовано лице може да поиска да бъде запознато с предмета на инвестиционното намерение, основанието за одобрение/отказ за финансиране на предложените разходи и получените точки по критериите за подбор.

(3) Не се предоставя информация по ал. 2, когато предоставянето ѝ противоречи на Закона за защита на личните данни или представлява търговска, производствена или друга защитена от закона тайна.

Чл. 38. (1) Заявлението за подпомагане получава пълен или частичен отказ за финансиране в случай на:

1. нередовност на документите или непълнота или неяснота на заявените данни и посочените факти, установени при проверките по чл. 36, ал. 1, т. 1 и 2;

2. несъответствие с целите и изискванията към кандидатите, дейностите, проектите и заявените разходи, определени в тази наредба;

3. несъответствие на проекта с минималния брой точки съгласно чл.30;

4. неотстраняване на нередовност на документи, непълнота и неяснота на заявените данни и посочени факти и/или непредставяне на изисканите от РА документи, необходими за удостоверяване съответствие на заявените от кандидата данни до изтичане на срока по чл. 36, ал. 3, като РА отказва изцяло финансирането или намалява финансовата помощ в съответствие с естеството на неотстранените нередности, непълноти, неясноти и/или липси.

5. недостатъчен бюджет за финансиране на подаденото заявление за подпомагане, определен в заповедта за откриване на съответния прием;

6. допустимите разходи по проекта са на стойност под определения минимален размер съответно над определения максимален размер съгласно чл. 14;

7. установяване на обстоятелствата, посочени в чл. 8, ал. 3 или 4, както и непредставяне на някой от документите в срока по чл. 36, ал. 3;

8. при установено несъответствие на техническите характеристики и капацитета на заявената за подпомагане техника за обработка на почвата и прибиране на реколтата спрямо размера на обработваната от кандидата земя по реда на чл. 25.

(2) В случаите на частичен отказ по ал. 1 кандидатът има право да сключи договор за отпускане на финансова помощ за одобрената част от допустимите разходи или да кандидатства отново за същата инвестиция по реда на тази наредба.

(3) В случаите на пълен отказ по ал. 1 кандидатът има право да кандидатства отново за същата инвестиция по реда на тази наредба.

Чл. 39. Преди издаване на заповед за одобрение на заявлението за подпомагане РА изисква от кандидата, който в срок от 10 дни от получаването на уведомяването му за това, представя:

1. свидетелство за съдимост от кандидата - физическо лице, или представляващия кандидата едноличен търговец, търговско дружество или юридическо лице и член/ове на управителния им орган, както и временно изпълняващ такава длъжност, включително прокурист или търговски пълномощник, както и от лицата с правомощия за вземане на решения или контрол по отношение на кандидата/ползвателя на помощта, издадено не по-късно от 4 месеца преди предоставянето му;

2. декларацията съгласно приложение № 11.

Чл. 40. (1) Постъпилите заявления за подпомагане се оценяват съгласно критериите за оценка, посочени в приложение № 7. Съответствието с критериите за оценка се преценяват към датата на подаване на заявлението за подпомагане, съобразно приложените към заявлението за подпомагане документи.

(2) Заявленията за подпомагане се класират, съгласно получените при оценката точки и се одобряват в низходящ ред, до размера на определения за съответния прием бюджет.

(3) За класираните по реда на ал. 2 заявления с еднакъв брой точки, за които е установен недостиг на средства, се извършва допълнително класиране по реда на приемане на заявленията за подпомагане, които се одобряват в низходящ ред до размера на определения за приема бюджет.

Чл. 41. (1) Изпълнителният директор на РА се произнася със заповед за пълно или частично одобрение или отказ за финансиране на заявлението за подпомагане. Заповедта за частично одобрение (в частта на отхвърлените за финансиране разходи) и заповедта за отказ от финансиране на заявлението за подпомагане подлежат на оспорване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(2) В срок 15 дни от получаване на заповедта за пълно или частично одобрение за финансиране на заявлението за подпомагане кандидатът има право да подпише договор за отпускане на финансовата помощ.

(3) Договорът по ал. 2 урежда правата, задълженията и отговорностите на страните, включително основанията за изискуемост на финансовата помощ.

(4) При установени при обработката на заявлението за подпомагане съмнения за изкуствено създадени условия в договора по ал. 2 се предвиждат извършване на допълнителни проверки и/или задължение на одобрения кандидат да учреди обезпечение в полза на РА, съответстващо на финансовата помощ, отпусната за инвестицията.

(5) При неявяване от страна на кандидата за подписване на предложения му проект на договор за отпускане на финансова помощ след изтичане на срока по ал. 2, същият губи право на подпомагане и може да кандидатства отново за финансиране на същата дейност по реда на тази наредба.

(6) В случаите по чл. 7, ал. 9 след сключване на договора за отпускане на финансова помощ РА извършва проверка/посещение на място с цел да установи изпълнение на намеренията на кандидата за засаждане/засяване на земеделските култури през текущата стопанска година. В случай че бъде установено, че одобреният кандидат не е засял/засадил културите след изтичане на посочения в декларацията период или засетите/засадени култури водят до несъответствие с изискването по чл. 7, ал. 2, т. 2, РА прекратява едностранно и без предизвестие сключения договор за отпускане на финансова помощ.

Глава четвърта.

ИЗПЛАЩАНЕ НА ФИНАНСОВАТА ПОМОЩ И КОНТРОЛ ВЪРХУ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОЕКТИТЕ

Раздел I.

Изплащане на финансовата помощ

Чл. 42 (1) Финансовата помощ се изплаща след извършване на цялата инвестиция.

(2) Допустимо е плащане и преди завършване на цялата инвестиция при спазване на изискванията по чл. 16 и чл.17.

(3) Финансовата помощ не се изплаща на ползватели на помощта, за които е установено че са създали изкуствено условията, необходими за получаване на помощта, с цел осъществяване на предимство в противоречие с целите на мярката или е установена функционална несамостоятелност.

(4) Финансовата помощ се изплаща при условие, че в срока по чл. 44, ал. 2 ползателят е представил съответните лицензи, разрешения и/или удостоверения за регистрация за извършването на всички дейности и/или функционирането на всички активи, включени в одобрения проект, за които съгласно действащото законодателство се изисква лицензиране, разрешение и/или регистрация.

Чл. 43. (1) При кандидатстване за авансово плащане ползателят на помощта подава заявка за авансово плащане по образец, утвърден от изпълнителния директор на РА, в областните дирекции на фонда по чл. 44 УПДФЗ по място на извършване на инвестицията и прилага документи съгласно приложение № 12.

(2) Заявка за авансово плащане се подава не по-рано от 10 работни дни след датата на сключване на договора за отпускане на финансова помощ.

(3) Длъжностно лице при областната дирекция на фонда по чл. 44 УПДФЗ извършва преглед на документите в присъствието на ползателя на помощта.

(4) В случай на липса или нередовност на документите по ал. 1 областната дирекция на фонда по чл. 44 УПДФЗ връща документите на ползателя на помощта заедно с писмено изложение на липсите и нередовностите.

(5) След отстраняване на констатираните пропуски по ал. 4 ползателят на помощта има право в рамките на срока по чл. 11, ал. 3 отново да подаде заявка за плащане.

(6) След приемане на документите за плащане ползателят на помощта получава уникален идентификационен номер на заявката.

(7) В срок до 25 работни дни от датата на подаване на заявката за авансово плащане РА изплаща одобрената сума или мотивирано отказва авансовото плащане, за което ползвателят се уведомява писмено.

Чл. 44. (1) При кандидатстване за междинно или окончателно плащане ползвателят на помощта подава заявка за плащане по образец, утвърден от изпълнителния директор на РА и публикуван на електронната страница на РА, в областна дирекция на фонда по чл. 44 УПДФЗ по място на извършване на инвестицията, като прилага към нея документите, посочени в Приложение № 13

(2) Заявката за окончателно плащане се подава лично от ползвателя или от упълномощено от него лице с изрично и нотариално заверено пълномощно в срок не по-късно от един месец след изтичане на срока за извършване на инвестицията, посочен в договора за отпускане на финансова помощ.

Чл. 45. (1) Длъжностно лице при областната дирекция на фонда по чл. 44 УПДФЗ извършва преглед на документите по чл. 44, ал. 1 в присъствието на ползвателя на помощта или упълномощеното от него лице.

(2) В случай на липса или нередовност на документите по ал. 1 длъжностното лице връща документите на ползвателя на помощта или упълномощеното от него лице, като писмено посочва установените липси и/или нередовности.

(3) В случай че заявката за плащане се подава след срока по чл. 44, ал. 2 длъжностното лице връща документите на ползвателя на помощта или упълномощеното от него лице, като писмено посочва причината за това.

(4) След отстраняване на констатираните пропуски по ал. 2 ползвателят или упълномощеното от него лице има право в рамките на срока по чл. 44, ал. 2 отново да подаде заявка за плащане.

(5) След приемане на документите за плащане ползвателят на помощта получава уникален идентификационен номер на заявката.

Чл. 46. (1) В срок не по-късно от три месеца след подаване на заявката за междинно/окончателно плащане РА:

1. извършва документални (административни) проверки на представените документи, заявените данни и други обстоятелства, свързани със заявката за плащане;

2. може да извърши проверка на място за установяване на фактическото съответствие с представените документи, включително проверка за функционална несамостоятелност, която:

а) се извършва в присъствието на ползвателя, упълномощен негов представител или служител;

б) при приключване на проверката на място служителят на РА представя протокола с резултатите от проверката за подпис на ползвателя, упълномощен негов представител или служител, който има право да напише в протокола обяснения и възражения по направените констатации;

в) при установено неспазване, на ползвателя или упълномощен негов представител се изпраща копие от протокола по буква „б“ след приключване на проверката на място;

г) в срок до 10 работни дни от получаването на протокола за проверката на място ползвателят може да направи възражения и да даде обяснения по направените констатации пред изпълнителния директор на РА;

3. одобрява или мотивирано отказва изплащането на част или цялата финансова помощ след извършен анализ за установяване на фактическо съответствие и съответствие по документи между одобрената и реално извършената инвестиция;

4. изплаща одобрената финансова помощ в съответствие с т.3.

(2) В случай на нередовност или липса на документи, при възникване на необходимост от предоставяне на допълнителни документи при непълнота и неяснота на заявените данни и

посочените факти по ал. 1, т. 1 и 2, както и с цел да се удостовери съответствието на заявените данни, РА писмено уведомява ползвателя на помощта за необходимостта от представяне на допълнителни данни и/или документи, включително такива, които не са посочени в Приложение № 13. Ползвателят има право в срок до 15 работни дни от получаване на уведомяването да представи изисканите му данни и/или документи.

(3) Срокът по ал. 1 може да бъде удължен в следните случаи:

1. в случай че РА е упражнила правото си по ал. 2 – със срока за представяне на изисканите данни и/или документи от страна на ползвателя;

2. когато в резултат от действията по ал. 1 са събрани данни и/или документи, които създават съмнение за нередност – до установяване от РА на всички факти и обстоятелства, необходими за изясняване на случая, а при установени съмнения за наличие на престъпни обстоятелства - до постановяване на влязъл в сила акт на компетентния орган;

3. в случай че при обработката на заявката за плащане РА установи необходимост от предоставяне на становище и/или информация от други органи или институции – от датата на изискването до датата на получаването им в РА;

4. в случаите, когато се провежда контролна проверка въз основа на Приложение I, т.4 на делегиран регламент (ЕС) № 907/2014 на Комисията от 11 март 2014 година за допълнение на Регламент (ЕС) № 1306/2013 на Европейския парламент и на Съвета във връзка с разплащателните агенции и други органи, финансовото управление, уравниването на сметки, обезпеченията и използването на еврото, същият се удължава с един месец.

(4) В случаите по ал. 3, т. 2 и т.3 РА уведомява писмено ползвателя.

(5) Заявките за плащане и приложените към тях документи могат да бъдат изцяло или частично оттеглени от ползвателя по всяко време в писмена форма. Оттеглянето поставя ползвателя в положението, в което се е намирал преди подаването на въпросните документи или на част от тях.

(6) Когато ползвателят е уведомен от РА за евентуални случаи на нередности в документите по ал. 5, когато ползвателят е уведомен за намерението на РА да извърши проверка на място/посещението или когато при проверката на място се установи нередност, не се разрешава оттегляне по отношение на частите на тези документи, засегнати от нередността.

(7) При оттегляне на заявката за плащане, което не попада в хипотезата на ал. 6, ползвателят има право да подаде нова заявка за плащане в срока по чл. 44, ал. 2.

(8) Заявките за плащане и приложените към тях документи могат да бъдат поправяни и коригирани по всяко време след подаването им в случай на очевидни грешки, признати от РА въз основа на цялостна преценка на конкретния случай и при условие че ползвателят е действал добросъвестно.

(9) РА може да признае очевидни грешки само ако те могат да бъдат непосредствено установени при техническа проверка на информацията, съдържаща се в документите по ал. 8.

(10) Не се допуска коригиране или поправяне на заявките за плащане и приложените към тях документи извън случаите по ал. 8.

Чл. 47. (1) Размерът на дължимите на ползвателите плащания се изчисляват въз основа на приетите за допустими и реално извършени разходи след извършване на проверките по чл. 46, ал. 1, т. 1 и 2 и при спазване на разпоредбите на чл. 63 от Регламент за изпълнение (ЕС) № 809/2014 на Комисията от 17 юли 2014 година за определяне на правила за прилагането на Регламент (ЕС) № 1306/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на интегрираната система за администриране и контрол, мерките за развитие на селските райони и кръстосаното съответствие.

Чл. 48. (1) Разплащателната агенция може да откаже изплащането на част или цялата помощ, когато:

1. установи нередовност на документите или непълнота или неяснота на заявените данни и посочените факти по реда на чл. 46, ал. 1, т. 1 и 2;

2. ползвателят на помощта не отстрани непълнотите и пропуските и не представи изисканите му документи в срока по чл. 46, ал. 2;

3. установи несъответствие с целите, дейностите и изискванията, определени с тази наредба;

4. наложи административна санкция по чл. 63, § 1 от Регламент за изпълнение (ЕС) № 809/2014 на Комисията от 17 юли 2014 година за определяне на правила за прилагането на Регламент (ЕС) № 1306/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на интегрираната система за администриране и контрол, мерките за развитие на селските райони и кръстосаното съответствие.

5. инвестицията не е изпълнена в срока, посочен в договора за отпускане на финансово подпомагане или е изпълнена неточно, включително когато ползвателят на помощта е придобил активи и/или изпълнил дейности – предмет на подпомагането, с технически параметри/спецификации, различни от одобрените от РА, включително отклонение от одобрената количествено-стойностна сметка.

6. ползвателят е представил пред РА декларация и/или документ с невярно съдържание, неистински и/или преправени такива, включително, когато тази декларация и/или документ са представени при или по повод кандидатстването му за подпомагане;

7. бъде наложена финансова корекция на заявените за плащане разходи съгласно Методологията за определяне на финансови корекции, които се прилагат спрямо разходите, свързани с изпълнението на оперативните програми, съфинансирани от структурните инструменти на Европейския съюз, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за рибарство, приета с ПМС № 134 от 2010 г. (ДВ, бр. 53 от 2010 г.).

8. когато при извършване на проверките по букви „iii“ и „v“ от Раздел 2 “Контролни дейности“, т. А „Процедури по одобряване на заявленията“ от Приложение № I към Делегиран регламент (ЕС) № 907/2014 на Комисията от 11 март 2014 за допълнение на Регламент (ЕС) № 1306/2013 на Европейския парламент и на Съвета във връзка с разплащателните агенции и други органи, финансовото управление, уравниването на сметки, обезпеченията и използването на еврото във връзка с чл. 48, § 2 от Регламент за изпълнение (ЕС) № 809/2014 на Комисията от 6 август 2014г. за определяне на правила за прилагането на Регламент (ЕС) № 1306/2013 на Европейския парламент и на Съвета във връзка с разплащателните агенции и други органи, финансовото управление, уравниването на сметки, обезпеченията и използването на еврото, РА установи, че ползвателят на помощта, подаденият от него проект или предложените за финансиране разходи не отговарят на изискванията за допустимост за подпомагане, посочени в настоящата наредба.

9. когато ползвателят или негов законен представител възпрепятства и/или осуетява извършването на проверка по чл. 46, ал. 1, т. 2.

(2) В случаите на пълен или частичен отказ за изплащане на финансовата помощ ползвателят на помощта не може да подаде друга заявка за плащане за същата инвестиция.

Раздел II

Условия за изпълнението на дейностите по проекта и контрол

Чл. 49. (1) Одобреният проект се изпълнява в срок до 24 месеца ,а за проекти, включващи строително-монтажни работи, в срок до 36 месеца, считано от:

1. датата на подписването на договора за отпускане на финансова помощ с РА за кандидати, които не се явяват възложители по чл. 7 и чл. 14а, ал. 3 и 4 ЗОП;

2. датата на получаване от ползвателя на финансова помощ на уведомително писмо с решението за съгласуване/отказ за съгласуване на последната по време обществена поръчка за избор на изпълнител по проекта за получатели на финансова помощ, които се явяват възложители по чл. 7 и чл. 14а, ал. 3 и 4 ЗОП.

(2) Във всички случаи срокът по ал. 1 не може да изтича след 15 септември 2020 година.

(3) Най-късно до края на изпълнението на проекта ползвателите на помощта трябва да отговарят на всички задължителни стандарти, отнасящи се до техните дейности, в т. ч. опазването компонентите на околната среда, фитосанитарните изисквания, хуманното отношение към животните, ветеринарно-санитарните изисквания, безопасността на храните и фуражите, хигиената, безопасните условия на труд.

(4) В случаите, когато преди извършване на окончателно плащане РА установи, че не е изпълнено задължение по ал. 3, ползвателят на помощта дължи връщане на изплатените авансови и/или междинни плащания.

Чл. 50 (1) Ползватели на помощта, които са възложители по чл. 7 и чл. 14а, ал. 3 и 4 ЗОП, провеждат обществени поръчки за избор на изпълнител/и на дейностите по проекта след сключване на договора за отпускане на финансова помощ с изключение на процедурите за избор на изпълнител/и за разходи по чл. 31, ал. 1, т. 13, за които при подаване на заявлението за подпомагане представя заверено от възложителя копие от документацията от проведената процедура по ЗОП.

(2) В срок до 15 работни дни от сключване на договора за отпускане на финансова помощ с ДФ „Земеделие”, ползвателите, които се явяват Възложители на обществени поръчки, предоставят на РА документите, съгласно указанията по ал. 5 за извършване на контрола по ал. 6

(3) Крайният срок за публикуване на публичната покана или на решението за откриване на процедурите за възлагане на обществена поръчка за избор на изпълнител за всички разходи по чл. 31, ал. 1, т. 1-12 в проекта е до 2 месеца от датата на сключване на договора за отпускане на финансова помощ. Ползвателят на помощта уведомява Разплащателната агенция за публикуване на всяка публична покана в срок до 3 работни дни от датата на публикуването, а за всяко решение за откриване на процедура за възлагане на обществена поръчка в срок до 7 работни дни от датата на публикуването.

(4) Разплащателната агенция осъществява предварителна проверка и последващ контрол върху обществени поръчки, съгласно утвърдени от изпълнителния директор на РА процедури за предварителни проверки и последващ контрол.

(5) Указанията, дадени от Разплащателната агенция при осъществяване на предварителната проверка на планираните обществени поръчки за избор на изпълнител на всички дейности по проекта, са задължителни за ползвателя на помощта.

(6) Разплащателната агенция осъществява предварителния контрол по ал. 4 в срок до 20 дни от получаването на списъка на планираните обществени поръчки, който е по образец, утвърден от изпълнителния директор на РА.

(7) Разплащателната агенция извършва последващия контрол по ал. 4 в срок до 2 месеца от получаване на документите за проведената обществена поръчка за избор на изпълнител.

(8) В случай на нередовност или липса на документи, при възникване на необходимост от предоставяне на допълнителни документи при непълнота и неяснота на заявените данни и посочените факти при извършване на контрола по ал. 6 и 7 както и с цел да се удостовери верността на заявените данни, РА може да изиска от ползвателя представяне на допълнителни данни и/или документи. Ползвателят е длъжен в срок до 10 работни дни от получаване на уведомяването да представи изискваните му данни и/или документи. Представени след този срок данни и/или документи, както и такива, които не са изрично изискани от РА, не се вземат предвид при извършване на контрола по ал. 6 и 7.

(9) Срокът по ал. 6 и 7 спира да тече, когато е изпратено писмо за отстраняване на нередовност на документите или непълнота или неяснота на заявените данни и посочените факти при извършване на контрола по ал. 4.

(10) При извършване на контрола по ал. 7, както и при установяване на неспазване на правилата на ЗОП, РА налага финансови корекции по реда на „Методология за определяне на финансови корекции във връзка с нарушения, установени при възлагането и изпълнението на обществени поръчки и на договори по проекти, съфинансирани от Структурните фондове, Кохезионния фонд на Европейския съюз, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, Европейския фонд за рибарство и фондовете от Общата програма "Солидарност и управление на миграционните потоци", приета с ПМС 134 в сила от 09.12.2014 г.

Чл. 51. (1) Ползвателят може да подаде искане за изменение на договора в РА не по-късно от два месеца преди изтичане на срока за изпълнение на одобрения проект, посочен в договора. Към искането се прилагат доказателствата, необходими за преценката на основателността на искането.

(2) Не се допуска изменение и/или допълнение на договора за отпускане на финансова помощ, което:

1. засяга основната цел на дейността и/или променя предназначението на инвестицията съгласно одобрения проект;

2. води до несъответствие с целите, дейностите, изискванията и критериите за оценка, определени в тази наредба и договора за отпускане на финансова помощ;

3. води до увеличение на стойността на договорената финансова помощ.

(3) В случай на нередовност или липса на документи, както и при необходимост от предоставяне на допълнителни документи при непълнота и неяснота на заявените данни и посочените факти в искането за изменение на договора, както и с цел да се удостовери верността на заявените данни, РА изисква от ползвателя да представи допълнителни данни и/или документи. Ползвателят следва в срок до 10 работни дни от получаване на уведомяването да представи изискваните му данни и/или документи.

(4) В срок до един месец от подаването на искането за промяна РА приема или отхвърля исканата промяна и уведомява писмено ползвателя за мотивите за отхвърлянето на искането, респ. го кани в срок до 10 календарни дни от получаването на уведомлението да се яви за сключване на допълнително споразумение към договора. В случай че ползвателят или упълномощено въз основа на изрично и нотариално заверено пълномощно от него лице не се яви в посочения срок, ползвателят губи правото си за подписване на допълнителното споразумение, с който искането му за изменение и/или допълнение на договора е било прието от РА като основателно.

(5) По смисъла на ал. 1 изменение на договора за отпускане на финансова помощ представлява и промяна в технически параметри/спецификации на одобрените активи, както и промяна във видове и количествата на строително-монтажните работи, одобрени от РА.

Чл. 52. (1) За срока от сключване на договора за отпускане на финансова помощ до 5 години от получаване на окончателно плащане ползвателят е длъжен да води всички финансови операции, свързани с подпомаганите дейности, отделно в счетоводната си система или като използва счетоводни сметки с подходящи номера.

(2) Ползвателят е длъжен да организира подробна счетоводна отчетност, която да е достатъчна за установяване и проследяване на възстановим и невъзстановим ДДС по всеки договор/проект.

(3) Ползвателят съхранява всички документи, свързани с подпомаганите дейности, за срок от сключване на договора с РА до 5 години от получаване на окончателно плащане.

Чл. 53. (1) За срок от сключване на договора с РА до 5 години от получаване на окончателното плащане ползвателят е длъжен:

1. да използва подпомаганите активи и изпълнява подпомаганите дейности съгласно отреденото им с бизнес плана предназначение;

2. да не продава, дарява, преотстъпва ползването на активите - предмет на подпомагане, под каквато и да е форма, с изключение на случаите, когато това се изисква по закон;

3. да не променя местоположението на подпомаганата дейност, когато проектът на ползвателя е бил одобрен за подпомагане поради съответствие с критериите, посочени в чл. 29, ал. 1, т. 6 и т. 11, с изключение на случаите, в които продължават да отговаря на тези критерии.;

4. да не преустановява подпомогнатата дейност поради други причини, освен изменящите се сезонни условия за производство и/или предоставяне на услуги;

5. да запази съществуващите към датата на сключване на договора и новосъздадените въз основа на бизнес плана работни места в случаите, когато проектът на ползвателя е бил одобрен за подпомагане поради съответствие с критерия, посочени в чл. 29, ал. 1, т. 11.

(2) Изискването по ал. 1, т. 1 и 2 не се прилага при подмяната на оборудване с изтекъл амортизационен срок. Подмяната е допустима с новопроизведено оборудване със сходни характеристики и се осъществява след одобрение на РА.

(3) В случаите на проекти за колективни инвестиции преотстъпване ползването на активите - предмет на подпомагане на съдружниците и/или акционерите и/или членовете на юридическите лица кандидати не се счита за неизпълнение на задължението по ал. 1, т. 2;

(4) Изискването по ал. 1, т. 2 да не прехвърля правото на собственост не се прилага в случаите, при които правото на собственост върху активите, предмет на подпомагане, се прехвърля в резултат на прехвърлянето на търговското предприятие на едноличния търговец, ползвател на помощта, върху еднолично търговско дружество със същия едноличен собственик на капитала, съчетано с едновременното заличаване на едноличния търговец, или в случаите, когато ползвателят на помощта - физическо лице, прехвърли собствеността на активите върху еднолично търговско дружество, като собственикът на капитала на дружеството е същото физическо лице и в двата случая на прехвърляне на активите трябва да е спазено всяко от следните условия:

1. ползвателят на помощта като физическо лице/едноличен търговец е отговарял на изискването на чл. 7, ал. 2, т. 3 към момента на кандидатстване, и

2. не е одобрен за подпомагане въз основа на получени точки по критерия за подбор, посочен в чл. 29, ал. 1, т. 1.

(5) В случаите, когато е допустима промяната по ал. 4 и ползвателят на помощта е получил по-висок размер на подпомагане на основание чл. 12, ал. 2, т. 1, ползвателят на помощта или неговият правопреемник е длъжен да възстанови финансовата помощ в размер на разликата спрямо процента по чл. 12, ал. 1.

Чл. 54. (1) Ползвателите на помощ са длъжни да сключат и поддържат валидна застраховка на имуществото - предмет на подпомагане, срещу рисковете, посочени в договора за отпускане на финансова помощ, за срока от подаване на заявка за плащане до изтичане на срока по чл. 53, ал. 1, като са длъжни ежегодно да подновяват застрахователните полици.

(2) Договорът за застраховка се сключва с уговорка в полза на РА, както следва:

1. при тотална щета на застрахованото имущество в резултат на събитие, покрито по условията на договора за застраховка, застрахователят изплаща обезщетението на РА;

2. при частично погиване на застрахованото имущество обезщетението се изплаща на ползвателя на помощта.

(3) Със сумата на застрахователното обезщетение, когато то се изплаща на РА, се намалява размерът на задължението на ползвателя на помощта към РА. В случай на отказ от изплащане на застрахователното обезщетение или когато неговият размер е по-малък от изплатената за погиналия актив финансова помощ, ползвателят дължи възстановяване на

получената финансова помощ, респ. на разликата между размера на изплатеното от РА обезщетение и получената финансова помощ.

(4) При настъпване на частична щета ползвателят е длъжен да възстанови подпомогнатия актив.

(5) В случай че е настъпила тотална щета на подпомаган актив и при изрично изразена воля от страна на ползвателя, РА може да му предостави възможност да замени погиналия актив с друг актив, притежаващ поне аналогични технически характеристика с погиналия.

(6) В случаите по ал. 5 РА извършва преценка за основателността на разходите за новия актив при спазване на изискванията, посочени в чл. 26, ал. 8 – 14.

(7) След закупуване на новия актив и представяне на всички документи, удостоверяващи направения разход, РА дава писмено съгласие пред застрахователя за изплащане на застрахователното обезщетение в полза на ползвателя на помощта.

Чл. 55. (1) Ползвателят на помощта е длъжен да предоставя на РА всяка поискана информация за осъществяването на подпомаганата дейност.

(2) Контрол за изпълнение изискванията на настоящата наредба, условията по договора за отпускане на финансова помощ, процедурите за възлагане на обществени поръчки по ЗОП, както и на документите, свързани с подпомаганата дейност, може да бъде извършван от представители на РА, Министерството на земеделието и храните, Сметната палата, Европейската комисия и Европейската сметна палата, Европейската служба за борба с измамите.

(3) На контрол по ал. 1 подлежат ползватели на помощ, както и техните контрагенти по подпомаганите дейности.

(4) В случаите, когато Министерството на земеделието и храните или Европейската комисия извършва оценяване или наблюдение на ПРСР, ползвателят на помощта поема задължението да осигури на упълномощените от тях лица всякакви документи и информация, които ще подпомогнат оценяването или наблюдението.

Чл. 56. (1) В случай че ползвателят на помощта не изпълнява което и да е уредено в тази наредба или в сключения договор за отпускане на финансова помощ задължение след изплащане на каквато и да е част от финансовата помощ, РА може да поиска връщане от ползвателя на всички изплатени суми по договора.

(2) В случаите, когато е установено неизпълнение на което и да е от задълженията, посочени в чл. 52, ал. 1 и 2, РА изисква възстановяване на тази част от изплатената финансова помощ, която е пропорционална спрямо периода, за който задължението не е било спазено от ползвателя.

(3) Разплащателната агенция може да поиска връщане на изплатените по договора суми и когато:

1. установи, че ползвателят на помощта е представил декларация и/или документ с невярно съдържание, неистински или преправени такива, независимо от момента на представянето им, включително когато този документ и/или декларация са били представени на етапа на кандидатстването му за подпомагане;

2. установи, че ползвателят изкуствено е създал условия за изпълнение на изискванията за получаване на финансова помощ, за да извлече облага в противоречие с целите на тази наредба;

3. ползвателят на помощта е получил допълнителна публична финансова помощ за активите и/или дейностите, финансирани по реда на тази наредба.

(4) В случаите, когато РА установи до извършване на окончателно плащане по договора наличие на обстоятелства по чл. 8, ал. 3 или 4, ползвателят на помощта дължи връщане на изплатените авансови и/или междинни плащания заедно със законните лихви, считано от датата, на която е настъпило това обстоятелство.

(5) В случаите, когато РА установи, че обстоятелства по чл. 8, ал. 3 или 4 са съществували към датата на извършване на окончателно плащане по проект, ползвателят на помощта дължи връщане на изплатените плащания по проекта заедно със законните лихви върху тях, считано от датата на получаването им.

Чл. 57. (1) В случаите на неизпълнение на задълженията по чл. 51, 53 и чл. 62 РА писмено предупреждава ползвателя за констатираното неизпълнение и санкциите, които се налагат за този случай, като му предоставя възможност да отстрани установените нередовности.

(2) Ползвателят на помощта може да отстрани констатираното нарушение по ал. 1 в едномесечен срок от получаване на писменото предупреждение от РА. В случай на отстраняване на нарушението в указания срок ползвателят не се санкционира.

(3) В случай на неизпълнение на задълженията в срока по ал. 2 ползвателят дължи връщане на получената помощ заедно със законната лихва върху нея, считано от датата на констатиране на нарушението на съответното задължение от страна на РА.

Чл. 58. (1) В случай на неизпълнение на задълженията по чл. 12, ал. 10 ползвателят на помощта дължи връщане на такава част от помощта, която съответства на разликата между получения процент на помощта и по-малкия процент на помощта, който ползвателят на помощта е щял да получи, в случай че не е отговорил на условията за получаване на по-големия размер финансова помощ към датата на подаване на заявлението за подпомагане, в едно със законната лихва върху нея.

(2) В случай на неизпълнение на задълженията по чл. 29, ал. 5 ползвателят на помощта дължи връщане на получената помощ заедно със законната лихва върху нея само в случай, че неизпълненото задължение е по отношение на условие, което е било основание за избор на ползвателя на помощта пред останалите кандидати.

(3) Законната лихва по ал. 1 и 2 се дължи от момента на неизпълнение на задълженията по чл. 12, ал. 10, съответно по чл. 29, ал. 5, а в случай, че той не може да бъде установен - от момента на установяване на неизпълнението.

Чл. 59. (1) Когато преди плащане на одобрени разходи - обект на ограниченията по чл. 25 и /или чл. 27, РА установи неизпълнение на задълженията по чл. 21, ал. 6, чл. 25, ал. 2 или чл. 27, ал. 2, свързани с поддържане на определен размер земя, финансовата помощ за съответните активи се намалява в следните размери:

1. когато РА установи намаление на размера на земята, което надвишава 50 % от декларираната в заявлението за подпомагане и/или от обоснована в бизнесплана земя, финансова помощ за разходите, обект на ограниченията по чл. 25 и/или чл. 27, не се изплаща;

2. когато РА установи намаление на размера на земята, което е по-голямо от 5 %, но не надвишава 50 % от декларираната в заявлението за подпомагане и/или от обоснована в бизнесплана земя, финансовата помощ за разходите - обект на ограниченията по чл. 25 и/или чл. 27, се намалява с установения процент на намаление на размера на земята.

(2) Когато след извършено междинно/окончателно плащане за одобрени разходи - обект на ограниченията по чл. 25 и/или 27, РА установи неизпълнение на задълженията по чл. 21, ал. 6, чл. 25, ал. 2 и/или чл. 27, ал. 2, свързани с поддържане на определен размер земя за срок 5 г. след датата на получаване на окончателното плащане по договора за отпускане на финансова помощ, ползвателят дължи връщане на изплатената финансова помощ в размерите, определени в ал. 1, т. 1 и 2.

Чл. 60. (1) Страните по договора не отговарят за неизпълнение на задълженията, в случай че неизпълнението се дължи на форсмажорни обстоятелства по смисъла на §1,

(2) Ползвателят на помощта или упълномощено от него лице е длъжен писмено да уведоми РА за възникването на форсмажорни обстоятелства и да приложи достатъчно доказателства във връзка с това в срок до 10 работни дни от датата, на която ползвателят на помощта или упълномощеното лице е в състояние да го направи.

Глава пета. ОСИГУРЯВАНЕ НА ПУБЛИЧНОСТ

Чл. 61. (1) С цел осигуряване на публичност и прозрачност най-малко веднъж на шест месеца РА публикува на електронната си страница следната информация за всеки одобрен проект на ползватели на помощта:

1. лично и фамилно име на ползватели физически лица;
2. наименование на ползватели юридически лица;
3. вид на подпомаганите дейности;
4. общ размер на одобрената финансова помощ по проекта.

(2) С цел осигуряване на публичност и прозрачност до 30 април всяка година за предходната финансова година РА публикува на електронната си страница следната информация за ползвателите на помощта, на който е извършено плащане по подмярка "Инвестиции в земеделски стопанства":

1. лично и фамилно име на ползватели физически лица;
2. наименование на ползватели юридически лица;
3. общината, в която ползвателят на помощта живее или е регистриран, и пощенския код, когато е наличен, или част от него за обозначаване на общината;
4. общата сума на публично финансиране, получена от ползвателя на помощта за съответната финансова година, която включва както приноса на Европейския съюз, така и национално съфинансиране;
5. вид на подпомаганите дейности;
6. информация за сбора от сумите, изплатени за предходната година от Европейския фонд за гарантиране на земеделието и Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони за всеки ползвател на финансова помощ.

(3) Когато размерът на финансовата помощ по ал. 1, т. 3 или ал. 2, т.4 е по-малък от левовата равностойност на 1 250 евро физическите лица се идентифицират чрез код и не се публикува личното и фамилното им име..

(4) Данните на ползвателя на помощта се публикуват в съответствие с Регламент (ЕС) №1306/2013 (ЕС) на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. относно финансирането, управлението и мониторинга на общата селскостопанска политика и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 352/78, (ЕО) № 165/94, (ЕО) № 814/2000, (ЕО) № 1290/2005 и (ЕО) № 485/2008 на Съвета (ОВ L 344, 20.12.2013 г.) и могат да бъдат обработени от органите за финансов контрол и от следствените органи на Европейския съюз и на държавите членки с цел защита на финансовите интереси на Съюза.

Чл. 62. (1) Ползвателят на помощта се задължава от сключване на договора за отпускане на финансова помощ до крайната дата за изпълнение на проекта да постави на видно за обществеността място:

1. плакат с размер не по-малък от А3, съдържащ информация за дейността подпомагана от ЕЗФРСР - за проекти с размер на публичната финансова помощ от 10 000 евро до 50 000 евро, включително
2. табела, съдържащ информация за дейността подпомагана от ЕЗФРСР - за проекти с размер на публичната финансова помощ над 50 000 евро.
3. временен билборд с размери (XXXX) за проекти, включващи строителство с размер на размер на публичната помощ над 500 000 евро.

(2) Ползвателят на помощта се задължава да включва на професионалната си електронна страница, ако има такава, кратко описание на подпомаганата дейност. Описанието

трябва да включва целите и резултатите от дейността, като подчертава финансовото подпомагане от Европейския съюз.

(3) Ползвателят на помощта се задължава, до 3 месеца след крайната дата за изпълнение на проекта да постави и поддържа за срок 5 години от сключване на договора за отпускане на финансова помощ на видно място билборд с размери (XXX) или табела с информация за подпомагане на дейността му от ЕЗФРСР, когато размера на публичната помощ надхвърля 500 000 евро и проекта включва помощ за закупуване на движими или недвижими вещи или строителни дейности

(4) Електронната страница, плаката, табелата или билбордът по ал. 1, 2 и 3 съдържа описание на проекта/дейността, която се подпомага, емблемата на Европейския съюз с пояснение за неговата роля, националното знаме на Република България, както и думите: "Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони: Европа инвестира в селските райони."

(5) Информацията по ал. 4 заема не по-малко от 25 % от табелата, билборда или електронната страница.

(6) Техническите изисквания към информацията във връзка с оповестяване на подпомагането на дейността от ЕЗФРСР се определят съгласно приложение № III към чл. 13 от Регламент за изпълнение (ЕС) № 808/2014 (ЕС) № 808/2014 на Комисията от 17 юли 2014 година за определяне на правила за прилагането на Регламент (ЕС) № 1305/2013 на Европейския парламент и на Съвета относно подпомагане на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) (ОВ L 2274, 31.7.2014 г.)

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. "Административни проверки" са проверки съгласно условията и разпоредбите на чл. 28 от Регламент (ЕО) № 809/2014.
2. "Авансово плащане" е плащане по смисъла на чл. 63 на Регламент (ЕО) № 1305/2013 г.
3. "Биоенергия" е енергия, включително под формата на течни или газообразни горива, която е получена от преработката на биомаса.
4. "Биомаса" е всяка органична материя с растителен произход, която може да бъде рециклирана, включително специализирани култури и горски продукти, селскостопанска храна и фураж, отпадъци и остатъци от селскостопански реколти, отпадъци и остатъци от дървесина, водни растения, животински и торов отпадък, органични, битови отпадъци и други отпадъчни материали.
5. "Дейност" е проект, договор, споразумение или друг механизъм, избран съгласно заложените в ПРСР критерии, който се отнася до и се осъществява от един или повече ползватели на помощ, предвид постигането на поставените цели в ПРСР.
6. „Доминиращо влияние“ е влиянието на едно лице върху юридическо лице, когато първото:
  - а) притежава мажоритарния дял от капитала на юридическото лице;
  - б) притежава блокираща квота в капитала на юридическото лице, или
  - в) може да назначава повече от половината от членовете на управителните или контролните органи на юридическото лице.
7. "ЕО" е Европейската общност.
8. "Земеделска дейност" е производството на земеделски продукти, включително прибиране на реколтата, добив на мляко, отглеждане и развъждане на селскостопански животни за

- земеделски цели и/или поддържане на земята в добро земеделско и екологично състояние.
9. "Земеделски култури" са растения от даден ботанически вид и род, които се отглеждат от човека, за да задоволяват определени негови потребности.
  10. "Земеделски площи" са обработваемата земя (включително оставена като угар), постоянно затревените площи, трайните насаждения и семейните градини независимо дали се използват за производство на земеделска продукция.
  11. "Земеделски производител" е физическо и/или юридическо лице, което произвежда непреработена и/или преработена растителна и/или животинска продукция, предназначена за продажба.
  12. „Земеделска техника“ – е техника за обработка на почвата и прибиране на реколтата – трактори, самоходна техника – колесни трактори, верижни трактори, специализирани самоходни машини /силажкомбайни, зърнокомбайни и др./, всякакъв друг вид самоходни машини и сменяема прикачна техника за земеделското стопанство.
  13. "Изкуствено създадени условия" е всяко установено условие по смисъла на чл. 60, от Регламент (ЕО) № 1306/2013.
  14. "Икономическа жизнеспособност" е генерирането на доходи от дейността, гарантиращи устойчивост на земеделското стопанство за периода на бизнесплана.
  15. "Икономически размер на стопанство" е размерът на земеделското стопанство, изразен в Стандартен производствен обем.
  16. „Иновации“ са:
    - а) иновативен продукт произвеждан от стопанството/предприятието.
    - б) въвеждане на нов производствен процес /машини, съоръжения и оборудване/ или нова практика.
    - в) въвеждане на нова организационна форма, включително маркетинг.
    - г) за иновации не се считат малки промени или подобрения, увеличаване на количеството произвеждана продукция чрез прибавяне на производствени или логистични системи много близки до вече съществуващи такива, изваждане от употреба на определен процес, само подмяна на дълготрайни материални активи (ДМА) или надграждането им, промени, произтичащи изцяло от промени в цените на производствените фактори, сезонни или други циклични промени, търговия с нови или значително подобрени продукти, както и промени в организацията на работното място или външните отношения, които се основават на организационни методи, които вече се използват в стопанството.
  17. „Интегрирани проекти” са проекти изпълнявани от един кандидат и съчетаващи най – малко две дейности или операции, попадащи в обхвата на две различни мерки или две под – мерки включени в ПРСР, като проектите следва да допринасят и показват по – добри финансови резултати от дейността на кандидата в резултат на едновременното изпълнение на съответните дейности или операции. За интегрирани проекти се считат проекти с дейности по следните мерки:
    - а) мярка 4 и мярка 6;
    - б) мярка 4 и мярка 8;
    - в) мярка 4 и мярка 9;
  18. „Колективни инвестиции” са инвестиции свързани с осигуряване на сътрудничеството между над 6 земеделски производители или признати групи/организации на производители, чрез предприемане на по-ефективни и икономически изгодни инвестиции в общи съоръжения, оборудване, инфраструктура и др.
  19. "Междинно плащане" е плащане за обособена част от одобрената и извършена инвестиция.
  20. "Международно признат стандарт" е стандарт, който е приет от международна организация по стандартизация или международна организация с дейност по

стандартизация и е общодостъпен.

21. "Места по националната екологична мрежа Натура 2000" са защитените зони по смисъла на чл. 6, ал. 1 от Закона за биологичното разнообразие.
22. "Мярка" е съвкупност от дейности, спомагащи за прилагане приоритетите на ПРСР.
23. "Независими оферти" са оферти, подадени от лица, които не се намират в следната свързаност помежду си или спрямо кандидата:
  - а) едното участва в управлението на дружеството на другото;
  - б) съдружници;
  - в) съвместно контролират пряко трето лице;
  - г) участват пряко в управлението или капитала на друго лице, поради което между тях могат да се уговорят условия, различни от обичайните;
  - д) едното лице притежава повече от половината от броя на гласовете в общото събрание на другото лице;
  - е) лицата, чиято дейност се контролира пряко или косвено от трето лице - физическо или юридическо;
  - ж) лицата, едното от които е търговски представител на другото.
24. "Нередност" е всяко нарушение на общностното право в резултат от действие или бездействие на икономически оператор, което е имало или би имало за резултат ощетяване на общия бюджет на Европейските общности или на бюджетите, управлявани от тях, чрез намаляване или загуба на приходи в резултат на собствени ресурси, събирани от името на ЕО, или посредством извършване на неоправдан разход.
25. "Оперативни разходи" са административните разходи и разходите, свързани с поддръжка и експлоатация на активите.
26. "Организации и/или групи на земеделски производители" са организациите и/или групите, признати от Министъра на земеделието и храните по реда на приложимото национално законодателство..
27. „Отпадъчни продукти“ - е всяка органична материя с растителен произход, включително отпадъци и остатъци от селскостопански реколти, която не се използва за фураж.
28. "Полезна топлоенергия" е понятие по смисъла на Директива 2004/8/ ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 февруари 2004 г. относно насърчаване на комбинираното производство на енергия, основаващо се на търсенето на полезна топлоенергия във вътрешния енергиен пазар и за изменение на Директива 92/42/ЕИО (ОВ L 052, 21.02.2004 г. и Българско специално издание: глава 12, том 2).
29. "Обособена част от инвестицията" е завършен етап на изпълнение на инвестицията, който е обособен и е доведен до самостоятелна степен на завършеност.
30. "Ползвател" е лице, на което е одобрена и/или изплатена финансова помощ по ПРСР.
31. "Предпроектно проучване" е извършването на специално проучване преди започване на инвестиционен проект, което има за цел да установи и документира доколко реализацията му е оправдана, дава оценка на шансовете за успех на проекта и изброява възможните алтернативи и подходи за това.
32. "Принос в натура" е предоставяне на земя или недвижим имот, оборудване или суровини, проучване или професионална работа или неплатен доброволен труд, за които не са правени плащания, подкрепени от фактура или друг еквивалентен на фактура платежен документ.
33. "Проверка на място" е проверка по смисъла на Регламент (ЕО) № 809/2014.
34. "Проект" е заявление за подпомагане заедно с всички изискуеми документи, както и съвкупността от материални и нематериални активи и свързаните с тях разходи, заявени от кандидата и допустими за финансиране по ПРСР.
35. "Публична финансова помощ" е всеки обществен дял във финансирането на дейности,

източник на който е бюджетът на държавата, на регионалните или местните власти, на Европейската общност, както и всеки подобен разход. Всеки дял във финансирането на дейности, чийто произход е бюджетът на обществени юридически лица или сдружения на една или повече регионални или местни власти по смисъла на Директива 2004/18/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 31 март 2004 г. относно координирането на процедурите за възлагане на обществени поръчки за строителство, услуги и доставки (ОВ L 134, 30.4.2004 г. и Българско специално издание: глава 06, том 8), ще се разглежда като обществен дял.

36. "Първична преработка на пчелен мед" е процес на преработка, в който основна суровина е пчелен мед в сурово състояние.
37. "Разходи за инвестиции за обикновена подмяна" са разходи за замяна на активи, които не водят до подобряване на цялостната дейност на кандидата.
38. "Рефинансиране на лихви" е възстановяване на извършените разходи за лихви по заеми.
39. „Стандартен производствен обем“ - стойността на продукцията, която отговаря на средната стойност за даден район за всеки един земеделски продукт измерена в евро.
40. "Схеми за директно подпомагане" са правилата за отпускане на финансова помощ, уредени в Регламент на Съвета №1307/2013.
41. "Трайни насаждения" са площи, заети с овощни насаждения, лозови насаждения, бамбук, черница, камъш, раката за плетене на кошници, медоносни дървесни видове за производството на мед, други бързо растящи храсти и дървесни видове, използвани за производството на биоенергия, ягодоплодни, разсадници за лозов посадъчен материал, овощни дръвчета, декоративни храсти и горски фиданки и други насаждения с вегетационен период повече от две години.
42. "Уникален идентификационен номер" е регистрационен номер, който се издава на кандидата от служител в РА след положително становище от извършен преглед на документите към заявлението за подпомагане.
43. "Услуги, свързани директно със земеделската дейност" са услуги, директно подпомагачи производството на земеделски продукти, включително услуги, извършвани със земеделска техника, агротехнически мероприятия, ветеринарномедицински услуги и услуги за репродуктивна дейност. Следните видове услуги не се считат за "услуги, директно свързани със земеделската дейност":
  - а) услуги, свързани с продажбата и/или ремонт и/или наем на земеделска техника;
  - б) услуги, свързани с продажбата на земеделски продукти, включително семена и посадъчен материал, с изключение на случаите, в които тя се извършва от производителя на тези продукти;
  - в) услуги, свързани с продажбата и съхранението на торове и препарати за растителна защита.
44. "Форсмажорни обстоятелства" са:
  - а) смърт на ползвателя на помощта;
  - б) продължителна професионална нетрудоспособност на ползвателя на помощта;
  - в) експроприация на голяма част от стопанството, ако това не е могло да бъде предвидено в деня, в който е подписан договорът за отпускане на финансова помощ;
  - г) тежко природно бедствие, въздействало сериозно върху земята в имота;
  - д) разрушаване на животновъдните постройки в имота в резултат на инцидент;
  - е) епизоотично заболяване, засегнало изцяло или частично животните на земеделския производител.
45. "Частичен отказ за финансиране" е отказът да се финансират част от заявените разходи на кандидата, които са включени в проект, одобрен за подпомагане по ПРСР. Основанията за отказ са регламентирани в тази наредба, както и в цялото българско и европейско

законодателство, уреждащо правилата за прилагане на ПРСР в Република България.

§ 2. Стандартният производствен обем на земеделското стопанство се изчислява по таблица съгласно приложение №14.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 3. Наредбата се издава на основание § 9а от Закона за подпомагане на земеделските производители.